

INFORMACJE OSOBISTE

Szczepkowski Marek

✉ m.szczepkowski@bielanski.med.pl

DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE

- 1982–Obecnie **Lekarz, chirurg**
Oddział Chirurgii Ogólnej (obecnie Kliniczny Oddział Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej) Szpitala Bielańskiego w Warszawie
- 1982–2002 **Stażysta, młodszy asystent, asystent, starszy asystent w Oddziale Chirurgii Ogólnej**
Szpital Bielański
- 1984–2002 **Kierownik Poradni dla Chorych ze Stomią**
Szpital Bielański
- 2002–Obecnie **Kierownik zespołu specjalistycznych Poradni Przewodu Pokarmowego (Poradni dla Chorych ze Stomią i Proktologicznej)**
Szpital Bielański
- 2003–2006 **Zastępca Ordynatora Klinicznego Oddziału Chirurgii Ogólnej i Naczyniowej**
Szpital Bielański
- 2007–Obecnie **Ordynator Klinicznego Oddziału Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej**
Szpital Bielański
- 2009–Obecnie **Profesor**
Wydział Rehabilitacji AWF J. Piłsudskiego w Warszawie

WYKSZTAŁCENIE I ODBYTE
SZKOLENIA

- 1976–1982 **Studia Medyczne**
Warszawska Akademia Medyczna
- 1983 **Kurs kliniczny w zakresie opieki nad chorymi ze stomią**
Poznańska Akademia Medyczna (prof. R. Góral)
- 1985 **Pierwszy stopień specjalizacji w zakresie chirurgii ogólnej**
- 1988 **Stopień „Doktora nauk medycznych” na podstawie rozprawy pt. „Ocena jakości życia pacjentów ze stomią”**

- 1990 kurs kliniczny „Rak jelita grubego”
Klinika Chirurgii Gastroenterologicznej Poznańska Akademia Medyczna
- 1990 drugi stopień specjalizacji w zakresie chirurgii ogólnej
- 1992 Kliniczny staż w zakresie koloproktologii
szpital Św. Marka - Londyn
- 1993 Kursy I kategorii w zakresie chirurgii kolorektalnej i laparoskopii
Cleveland Clinic Foundation i Cleveland Clinic Florida
- 1993 Pobyt jako tzw. visitor w szpitalu Św. Marka - Londyn
- 1995 Kurs mikrochirurgii
Polska Akademia Nauk
- 1995 1 - szy Ogólnopolski Kurs Chirurgii Plastycznej i Estetycznej -
Wrocław
- 1995 12-th International Workshop for Gastrointestinal Surgery with
conventional and laparoscopic techniques
Davos - Szwajcaria
- 1996 Warsztaty „Postępy w laparoskopii”
Śląska Akademia Medyczna – Katowice.
- 1998 Staż kliniczny jako tzw. „international scholar”
Department of Colorectal Surgery - Cleveland Clinic (USA)
- 2002 Stopień „Doktora habilitowanego nauk medycznych” na podstawie
dorobku naukowego i rozprawy pt. ” Patologia kliniczna jelita
grubego wyłączonego z pasażu jelitowego”
- 2007 Kursy doskonalące w zakresie chirurgii kolorektalnej i laparoskopii
Cleveland Clinic Florida (Weston, USA).
- 2007–2014 Kursy doskonalące i staże międzynarodowe
Karolinska Institutet - Sztokholm; Centrum IRCAD - Strassbourg; hospitalier Saint-André - Bordeaux,
Cleveland Clinic Florida (Weston, USA).

UMIEJĘTNOŚCI

Język ojczysty   Polski

Inne języki	ROZUMIENIE		MÓWIENIE		PISANIE
	Słuchanie	Czytanie	Porozumiewanie się	Samodzielne wypowiedzianie się	
Angielski	B2	B2	C1	C1	B2
rosyjski	C1	C1	C2	C2	C1

Poziomy: A1/A2: podstawowy - B1/B2: średni - C1/C2: zaawansowany
[Europejski system opisu kształcenia językowego](#)

Umiejętności organizacyjne / kierownicze

Osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej, dydaktyczno wychowawczej organizacyjnej w kraju i za granicą w latach 1985 - 2014 zamieszczono w załączniku.

[Dokument\(y\) związane:](#) Osiagn-d-w-n.-M.Szczepkowski-2014 - 2.pdf

INFORMACJE DODATKOWE

Publikacje

Na mój dorobek naukowy w latach 1985-2014 składa się 237 opracowań naukowych, spośród których są prace oryginalne, pogładowe, kazuistyczne, rozdziały w podręcznikach i skryptach. Ponadto jestem autorem czterech filmów naukowych, 1 recenzji książki i 8 recenzji prac na stopień doktora nauk medycznych. Jestem promotorem prac na stopień Doktora Nauk Medycznych: jednego zakończonego przewodu, jednego otwartego oraz trzech w przygotowaniu. Jestem promotorem i/lub recenzentem 19 prac magisterskich i licencjackich. Sumaryczny Impact Factor 51,613, po habilitacji 43,167
 IF pełnotekstowych prac oryginalnych po habilitacji 23,798

[Dokument\(y\) związane:](#) Doro-naukowy2014-do CV - AWFJP.pdf

Konferencje

Od 1983 roku aktywnie uczestniczę w krajowych i zagranicznych kongresach i sympozjach naukowych, dotyczących chirurgii ogólnej, a zwłaszcza chirurgii jelita grubego, problemów pacjentów ze stomią oraz technik laparoskopowych (kongresy odbyły się w Polsce, USA, Meksyku, Brazylii, Japonii, Australii, Rosji, RPA oraz w 25 krajach europejskich)

Członkostwo

- Towarzystwo Chirurgów Polskich (Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej w kadencji 2009-2011)
- Sekcja Wiedeochirurgii TChP (członek zarządu)
- Polskie Towarzystwo Onkologiczne
- Polskie Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze Stomią Pol - Ilko (Przewodniczący Oddziału Warszawskiego, Sekretarz Komisji Naukowo - Doradczej Pol Ilko, członek honorowy od maja 2000 roku)
- Polski Klub Koloproktologii (członek Zarządu, Sekretarz PKK, Prezes w latach 2012-2014 obecnie past prezes)
- Polskie Towarzystwo Przepuklinowe
- Towarzystwo Chirurgów Białorusi (członek honorowy)
- Rosyjskie Towarzystwo Chirurgii Kolorektalnej (członek honorowy, członek Zarządu)
- International Society of University Colon and Rectal Surgeons
- European Association for Endoscopic Surgery
- American Society of Colon and Rectal Surgeons
- European Federation for Colorectal Cancer (członek założyciel)
- Central and Eastern European Club of Coloproctologists (członek założyciel)
- European Society of Coloproctology (przedstawiciel Polski w ESCP w kadencji 2010-2012).

Dyplomy i nagrody

Złoty i Brązowy Krzyżem Zasługi

Odnaczenie resortowe Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia

Dyplom za wybitne zasługi i podnoszenie poziomu zdrowotności województwa stołecznego

Honorowa odznaka Za zasługi dla Pol-IIko.

Dyplom Uznanie Rektora AWF za osiągnięcia naukowe w 2014 r

Honorowy Dyplom im. Prof. Bolesława Szareckiego - wyróżnienie dla osób, których dorobek naukowo-badawczy istotnie zmienił oblicz polskiej nauki i praktyki w leczeniu przepuklin w ostatnich dziesięcioleciach - 2014

ZAŁĄCZNIKI

- Osiagn-d-w-n.-M.Szczepkowski-2014 - 2.pdf
- Doro-naukowy2014-do CV - AWFJP.pdf

Osiągn-d-w-n.-M.Szczepkowski-2014 - 2.pdf

Prof. nadzw. dr hab. n. med. Marek Szczepkowski

Osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej, dydaktyczno – wychowawczej i organizacyjnej w kraju i za granicą w latach 1985 - 2014

I. Dane dotyczące wykształcenia

W latach 1976 - 1982 studiowałem na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. W tym czasie pracowałem jako wolontariusz na ostrych dyżurach w Szpitalu Czerniakowskim przy ul. Stępińskiej. Dało mi to możliwość obserwacji pracy chirurga, a z czasem nabrałem podstawowych umiejętności w zakresie tzw. „małej chirurgii”.

Po ukończeniu studiów i stażu podyplomowego rozpocząłem pracę w Oddziale Chirurgii Ogólnej Szpitala Bielańskiego w Warszawie, gdzie pracuję do dnia dzisiejszego.

W 1985 roku uzyskałem pierwszy stopień specjalizacji, a w 1990 roku drugi stopień specjalizacji w zakresie chirurgii ogólnej.

W 1988 roku po pomyślnym zakończeniu przewodu doktorskiego Rada Naukowa CMKP nadała mi stopień doktora nauk medycznych. Praca pt.: „Ocena jakości życia pacjentów ze stomią” była pierwszym kompleksowym opracowaniem naukowym dotyczącym jakości życia tej grupy chorych w Polsce. Promotorem pracy był prof. dr hab. n. med. Krzysztof Bielecki, a recenzentami prof. dr hab. n. med. Roman Góral i prof. dr hab. n. med. Kazimierz Imieliński.

Od początku mojej aktywności zawodowej specjalizując się w chirurgii ogólnej zajmowałem się chirurgią koloproktologiczną, a zwłaszcza problemami związanymi ze stomią oraz jakością życia pacjentów po operacjach chorób jelita grubego. W centrum moich zainteresowań teoretycznych i praktycznych była również od połowy lat 80-tych technika laparoskopowa, z początku wykorzystywana w diagnostyce schorzeń jamy brzusznej, a od początku lat 90-tych również jako technika operacyjna.

W 2002 roku Rada Naukowa Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego na podstawie oceny ogólnego dorobku naukowego oraz pracy habilitacyjnej pt.: „Patologia kliniczna jelita grubego wyłączonego z pasażu jelitowego” nadała mi stopień Doktora Habilitowanego Nauk Medycznych, który następnie został zatwierdzony przez CKK.

1 stycznia 2007 roku zostałem powołany na stanowiska Ordynatora Oddziału Chirurgii Ogólnej Szpitala Bielańskiego w Warszawie. Od 2010 roku pracuję też na stanowisku Profesora Nadzwyczajnego w Wydziale Rehabilitacji Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

Poszczególne aspekty mojej aktywności, zarówno zawodowej, organizacyjnej (w kraju i za granicą), dydaktycznej jak i naukowej zostały przedstawione poniżej.

II. Działalność organizacyjna w kraju.

W 1983 roku odbyłem staż kliniczny w Klinice Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologicznej Akademii Medycznej w Poznaniu kierowanej przez prof. dr. hab. n. med. Romana Górala. Organizacja pracy Kliniki, a w szczególności działającej tam wówczas pierwszej w Polsce Poradni dla Chorych ze Stomią potwierdziła słuszność koncepcji Prof. Krzysztofa Bieleckiego potrzeby, a nawet konieczności zorganizowania podobnego ośrodka w Warszawie.

Ośrodek taki został zorganizowany przez nas w Szpitalu Bielańskim jako druga tego typu placówka w kraju oraz w regionie Europy Środkowo - Wschodniej i oficjalnie funkcjonuje pod moim kierownictwem od 17.02.1984 roku do dnia dzisiejszego.

Jestem członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Opieki nad Chorymi ze Stomią Pol - Ilko, które uzyskało osobowość prawną w 1987 roku. W 1989 roku współorganizowałem Warszawski Oddział Pol-Ilko, zostałem wybrany przewodniczącym Oddziału i funkcję tę sprawowałem przez 12 lat. Jestem także członkiem Zarządu Głównego Pol - Ilko oraz sekretarzem Komisji Naukowo - Doradczej tego towarzystwa. Jako delegat Pol - Ilko reprezentowałem Towarzystwo na licznych zjazdach i sympozjach międzynarodowych, między innymi w Londynie (1986-European Regional Meeting of the Ostomy Associations of Great Britain), Paryżu (1987-European Ostomy Associations Meeting), Izmirze (1990 - East European Congress „Quality of life and stoma care”), Rio de Janeiro (1991 - VII International Ostomy Association World Congress). Na zjazdach tych wygłaszałem wykłady na tematy związane z jakością życia chorych ze stomią, patofizjologią i leczeniem powikłań stomii, modelem organizacyjnym opieki nad chorymi ze stomią w Polsce i własnym modelem, który opracowaliśmy i wdramy do codziennej praktyki w ośrodku warszawskim. W swoich wystąpieniach poruszałem także problem powrotu do aktywności zawodowej pacjentów, współpracę pomiędzy ośrodkami stomijnymi w kraju i za granicą oraz pomiędzy towarzystwami stomijnymi na świecie, itp. Na tych spotkaniach byłem moderatorem wielu sesji naukowych.

Od 1997 roku jestem współorganizatorem ruchu wolontariuszy Pol - Ilko w Polsce (podstawy merytoryczne oraz część organizacyjna i dydaktyczno-praktyczna).

Od 1997 roku pełnię funkcję zastępcy Przewodniczącego Komisji Leków, a od 2004 (do chwili obecnej)– przewodniczącego Komitetu Terapeutycznego w Szpitalu Bielańskim.

Od 1994 roku jestem członkiem Komisji d/s Orzecznictwa Lekarskiego w Chorobach Nowotworowych.

W 1987 roku z inicjatywy prof. dr. hab. med. Romana Górala powstał Klub Koloproktologii (PKK), którego byłem członkiem założycielem. W 1996 roku na Walnym Zebraniu w Rydzynie Klub zmienił nazwę na Polski Klub Koloproktologii. W październiku 2000 roku odbyło się III Sympozjum Naukowe PKK w Falentach k/Warszawy. Pełniłem funkcję Sekretarza Komitetu Organizacyjnego tego sympozjum. Na Walnym Zgromadzeniu Członków Klubu w dniu 14.10.2000. zostałem wybrany Sekretarzem Polskiego Klubu Koloproktologii. Funkcję tę pełniłem przez 2 kolejne kadencje, po czym w 2006 roku Walne Zgromadzenie PKK w Płocku powierzyło mi po raz kolejny tę funkcję.

W październiku 2002 roku odbyło się IV Sympozjum PKK, gdzie współprzewodniczyłem jednej z sesji naukowych.

Trzykrotnie w 1998, 2000 i 2001 roku byłem przewodniczącym Walnego Zgromadzenia PKK, także przez trzy kadencje byłem sekretarzem PKK, a w 2010 roku zostałem wybrany Prezesem Elektem Polskiego Klubu Koloproktologii.

W 2000 roku (sympozjum PKK w Falentach) została powołana Komisja Ekspertów PKK, której Walne Zgromadzenie powierzyło rolę opracowania Regulaminu Nadawania Świadectwa Umiejętności w Zakresie Chirurgii Jelita Grubego. Jako Sekretarz PKK aktywnie uczestniczyłem w opracowaniu tego dokumentu (wyznaczenie ośrodków akredytacyjnych i określenie ich zadań i kompetencji, kryteria przyznawania Świadectwa, itp.), którego projekt został zaakceptowany na Walnym Zgromadzeniu w 2001 roku, a 1 lutego 2002 roku został on przekazany do zatwierdzenia przez Ministra Zdrowia. W 2008 roku zostałem powołany na stanowiska Przewodniczącego Zespołu Ekspertów ds. Opracowania Kryteriów Przyznawania Świadectw Umiejętności w Zakresie Chirurgii Jelita grubego.

Oddział, którym kieruję otrzymał w 2008 roku Certyfikat Ośrodka Akredytacyjnego do Szkolenia Chirurgów w Zakresie Chirurgii Jelita Grubego.

W 2010 roku zostałem wybrany przedstawicielem Polski w European Society of Coloproctology (kadencja 2010-2013).

Obecnie jestem Prezesem Polskiego Klubu Koloproktologii (kadencja 2012-2014).

III. Działalność organizacyjna za granicą

W 1992 roku Towarzystwo Chirurgów Białorusi i Naczelny Proktolog Białorusi zwrócili się do mnie z prośbą o pomoc i konsultację w sprawie zorganizowania opieki dla chorych proktologicznych i z przetokami jelitowymi na Białorusi. Po kilkumiesięcznych przygotowaniach i konsultacjach (w tym także wizytach chirurgów białoruskich w Warszawskim Ośrodku Stomijnym) 26.02.1993 roku uczestniczyłem w sesji naukowej (jako tzw. „invited speaker”) inaugurującej działalność Centralnego Ośrodka Proktologicznego i Stomijnego w Mińsku. W ciągu następnych dwóch lat bardzo aktywnie uczestniczyłem (działalność organizacyjna i naukowa) w zorganizowaniu ośrodków dla chorych ze stomią w pozostałych obwodach na terenie Białorusi, a mianowicie - w Gomelu - 9.12.1994, w Mogilowie - 9.02.1995, w Witebsku - 14.04.1995, w Grodnie - 9.06.1995 i w Brześciu - 14.12.1995.

W 1998 otrzymałem od Białoruskiej Akademii Nauk Medycznych „Honorowy Dyplom Uznania” za „wybitny wkład w rozwój ruchu stomijnego na Białorusi oraz aktywną współpracę naukową z chirurgami i koloproktologami Białorusi”.

W roku 1994 dwukrotnie przebywałem w Tallinie na zaproszenie Estońskiego Towarzystwa Onkologicznego. Celem mojego pobytu w tym kraju były konsultacje związane z organizowaniem ośrodka stomijnego przy Estońskim Centrum Onkologii.

W październiku 1994 roku uczestniczyłem jako zaproszony wykładowca w I Bałtyckim Kongresie Onkologii i Radiologii (Tallin, 12-15.10.1994).

Od 1993 roku aktywnie uczestniczę w organizowaniu ośrodków stomijnych na Litwie na zaproszenie Konsultanta Krajowego w Zakresie Chirurgii Ogólnej i Prezydenta Litewskiego Towarzystwa Proktologicznego Prof. Vytautasa Zykaasa. Od wielu lat uczestniczę także w konferencjach naukowych o tematyce związanej z chorobami jelita grubego jako zaproszony wykładowca (I Litewska Konferencja

Proktologiczna - „Surgery of large bowel”, Kowno, 23-24.09.93, II Litewska Konferencja Chirurgii Kolorektalnej - 21.05.96, Międzynarodowe Seminarium Chirurgii Kolorektalnej organizowane przez Akademię Medyczną w Kownie, Litewskie Towarzystwo Koloproktologiczne i Towarzystwo Chirurgiczne Okręgu Kowieńskiego - Kowno, 17-18.09.98.). W Poradni dla Chorych ze Stomią w Warszawie odbyli szkolenie w zakresie organizacji ośrodka stomijnego, opieki chirurgicznej, pielęgniarstwa i psychologicznej lekarze i pielęgniarki z dwóch największych ośrodków stomijnych na Litwie, tzn. z Kowna i Wilna. W 1994 roku delegacja z Kowna (prof. Zykas, dr Saladzinskas i dr Tamelis) brała udział w posiedzeniu Warszawskiego Oddziału Pol - Ilko.

Moje kontakty z chirurgami z Łotwy były w tamtym czasie i są do dzisiaj także intensywne. Współpraca datuje się od 1993 roku, kiedy prof. Andrejs Pavars, prezydent Łotewskiego Towarzystwa Chirurgicznego zaproponował mi konsultacje dotyczące mających powstać ośrodków stomijnych. Pierwszy taki ośrodek powstał w Rydze, a następnie w Daugavpils i Liepaja. Miałem okazję prowadzić tygodniowe szkolenia indywidualne dla chirurgów, pielęgniarek i psychologów klinicznych z Łotwy w ośrodku warszawskim. O skuteczności naszych wspólnych działań może świadczyć fakt, iż liczba pacjentów ze stomią na Łotwie skupionych wokół ośrodków stomijnych wzrosła z 50 w 1993 roku do ponad 3000 osób na początku 2000 roku.

27.05.1997 roku wizytowałem Instytut Koloproktologii (obecnie Państwowe Naukowe Centrum Koloproktologii) w Moskwie na zaproszenie Dyrektora Instytutu Prof. Giennadija Vorobjowa. Zapoznałem się z pracą poszczególnych klinik, a także z wynikami badań naukowych w szczególności dotyczących raka odbytnicy, operacji oszczędzających zwieracze oraz doświadczeń związanych z laparoskopowym leczeniem chorób jelita grubego. Wizyta ta była okazją do przekazania wielu wskazówek organizacyjnych dla właśnie powstającego ośrodka stomijnego w Instytucie Koloproktologii. Dyskusje na temat polskich doświadczeń w organizowaniu opieki i profesjonalnej pomocy pacjentom z chorobami jelita grubego, w tym pacjentom z przetokami jelitowymi przyczyniły się w sposób zdecydowany do rozwoju i wysokiego poziomu profesjonalnej opieki nad tą grupą pacjentów w Rosji (szpital ten do chwili obecnej jest referencyjnym ośrodkiem chirurgii kolorektalnej w Rosji. W 2012 roku po raz kolejny wizytowałem ośrodek w Moskwie, gdzie prezentowałem nowe metody operacji przepuklin okołostomijnych (konsultacje i udział w zabiegach na bloku operacyjnym).

IV. Udział w szkoleniach w kraju

W 1990 roku odbyłem kurs doskonalący „Rak odbytnicy” - zorganizowany przez Klinikę Chirurgii Ogólnej i Gastroenterologicznej A.M. w Poznaniu (nr kursu 90123-8-II).

W 1995 roku ukończyłem kursy doskonalące w zakresie mikrochirurgii (XXX Kurs Technik Chirurgicznych organizowany przez Polską Akademię Nauk, Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, Zakład Chirurgii Transplantacyjnej, kierownik kursu - prof. dr hab. med. Waldemar Olszewski) oraz kurs chirurgii plastycznej (organizator Polskie Towarzystwo Chirurgii Plastycznej i Rekonstrukcyjnej). Kursy te poszerzyły moją wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie w/w dziedzin.

W 1996 roku ukończyłem kurs pt. "Postępy w laparoskopii" wraz z seminarium, szkoleniem w laboratorium i na sali operacyjnej (kierownik kursu - prof. dr hab. med. Sz. Łukasiewicz) , a w 1998 roku uczestniczyłem w II Podlaskich Warsztatach Laparoskopowych (kierownik - prof. dr hab. med. E. Stanowski).

W następnych latach uczestniczyłem w wielu kursach doskonalących i warsztatach w zakresie chirurgii ogólnej, koloproktologicznej i laparoskopowej.

V. Udział w szkoleniach za granicą

W 1992 roku odbyłem 8 -tygodniowy staż kliniczny w zakresie koloproktologii w Szpitalu Św. Marka w Londynie. Kurs ten obejmował wykłady, aktywny udział w spotkaniach klinicznych wewnątrzszpitalnych jak i międzyklinicznych, na które przygotowywałem prezentacje przypadków klinicznych jak również wykłady dotyczące niektórych aspektów i osiągnięć polskiej chirurgii, asystowałem przy zabiegach na bloku operacyjnym, brałem udział w obchodach, nauce technik endoskopowych, fizjologii dna miednicy, zasad funkcjonowania opieki stomijnej i proktologicznej w Wielkiej Brytanii itp.

Pobyt w Wielkiej Brytanii przyczynił się do wprowadzenia przeze mnie pewnych zmian w funkcjonowaniu ośrodka warszawskiego i do udoskonalania własnego modelu opieki nad chorym ze stomią z udziałem chirurga, pielęgniarki stomijnej, psychologa klinicznego i seksuologa.

W 1993 roku uczestniczyłem w kursie „Colorectal disease 1993” sponsorowanym przez Cleveland Clinic Foundation, a organizowanym przez Cleveland Clinic Florida w Fort Lauderdale w USA. W tym samym roku wizytowałem po raz drugi Szpital Świętego Marka w Londynie. Celem obu wyjazdów było pogłębianie wiedzy teoretycznej i praktycznej na temat patofizjologii i leczenia chorób jelita grubego jak również wymiany doświadczeń i poglądów na temat laparoskopii w chirurgii jelita grubego, a zwłaszcza kontrowersji dotyczących wykorzystywania technik laparoskopowych w leczeniu chorób nowotworowych. W czasie pobytu w Stanach Zjednoczonych uzyskałem certyfikat kursu praktycznego laparoskopowych procedur w chirurgii okrężnicy i odbytnicy (Cleveland Clinic Florida).

W 1998 roku wziąłem udział w IX Międzynarodowym Szkoleniu pt. „Colorectal Disease in 1998” w Fort Lauderdale w USA.

W tym samym roku ukończyłem praktyczno - teoretyczny międzynarodowy kurs w zakresie chirurgii przewodu pokarmowego (15 -th International Workshop for Gastrointestinal Surgery with Conventional and Laparoscopic techniques , Intermediate Skills Course) w Davos w Szwajcarii.

W 1997 roku uzyskałem stypendium naukowe Cleveland Clinic Foundation w Stanach Zjednoczonych. Na stypendium wyjechałem w 1998 roku. W czasie pobytu w Cleveland Clinic (w Cleveland) poznałem organizację pracy tego prestiżowego ośrodka i wielu jego oddziałów. Jednak zasadniczym celem mojego pobytu na stypendium była praca w Departamencie Chirurgii Kolorektalnej pod kierunkiem Prof. Victora Fazio (Kierownik Departamentu) i Prof. Jeffrey'a Milsoma (Kierownik Departamentu Badań Naukowych). Pobyt w Cleveland Clinic uważam za bardzo owocny, ponieważ codzienne asystowanie przy zabiegach operacyjnych, uczestniczenie w wizytach u chorych, praca w ambulatorium chirurgicznym, uczestniczenie w posiedzeniach naukowych, w sposób znaczący przyczyniło się do poszerzenia mojego doświadczenia w zakresie chirurgii

jelita grubego. Powodem, dla którego wybrałem Cleveland Clinic było również i to, że właśnie tam 50 lat wcześniej, tzn. w 1948 roku powstała pierwsza w świecie nieformalna grupa czterech pacjentów ze stomią, którzy postanowili nieść pomoc innym chorym ze stomią lub pacjentom oczekującym na operację wykonania przetoki. Tę datę uważa się za początek ruchu stomijnego w świecie. W Cleveland Clinic pracował prof. Rupert Turnbull, który był animatorem ruchu stomijnego w Stanach Zjednoczonych i na świecie, oraz Norma Gill, pierwsza w świecie pielęgniarka stomijna. Obserwacja pracy pielęgniarek stomijnych (tzw. enterostomal therapists) oraz spotkanie z Paulą Erwin - Toth - naczelną pielęgniarką stomijną regionu Cleveland zaowocowała bardzo wieloma spostrzeżeniami, które po powrocie do Warszawy przekazałem pielęgniarkom i lekarzom, prowadzącym ośrodki stomijne w Polsce.

W 2007 roku po raz kolejny miałem okazję uczestniczyć w kursie doskonalącym w zakresie chirurgii kolorektalnej i laparoskopii, który był zorganizowany w jednym z najlepszych tego typu centrów, a mianowicie w Cleveland Clinic Florida (Weston) w Stanach Zjednoczonych. Była to kolejna okazja do wymiany poglądów najwyższej klasy ekspertów w tej dziedzinie.

W 2008 roku uczestniczyłem w szkoleniu międzynarodowym dotyczącym zaawansowanych technik laparoskopowych w zakresie jelita grubego (Paryż).

W 2009 roku byłem uczestnikiem kilku szkoleń międzynarodowych w zakresie chirurgii jelita grubego (m. in. w Strasburgu, Sztokholmie i Pradze).

W 2010 roku uczestniczyłem w międzynarodowym kursie technik małoinwazyjnych w chirurgii kolorektalnej, między innymi techniki TEM (Transanal Endoscopic Microsurgery) – kurs odbywał się w Cleveland Clinic Florida (USA).

VI. Działalność dydaktyczna

Od ponad 25 lat biorę aktywny udział w Zjazdach Pol - Ilko, podczas których prowadzę sesje naukowo- dydaktyczne dla chirurgów, pielęgniarek i uczestniczę w spotkaniach z pacjentami (zjazdy w Łodzi, Warszawie, Wrocławiu, Poznaniu, Lublinie, Szczecinie i Krakowie).

Biorę także udział jako wykładowca i moderator sesji dla pielęgniarek i lekarzy o tematyce związanej z zewnętrznymi chirurgicznymi przetokami jelitowymi, jak np. jakość życia pacjenta ze stomią, powikłania stomii, prawidłowe umiejscowienie i wykonywanie stomii, rola pielęgniarki w sprawowaniu prawidłowej opieki nad chorym ze stomią w oddziale chirurgicznym oraz w poradni stomijnej itp. (szkolenia odbyły się m. in. w Pultusku, Tucznie, Popowie, Rydzynie, Warszawie, Teresinie i Konstancinie).

Jestem współautorem programu ramowego i szczegółowego kursu specjalistycznego dla pielęgniarek stomijnych oraz wykładowcą na tym kursie, który odbywa się cyklicznie a ze względu na walory merytoryczne zyskał rangę kursu o zasięgu ogólnopolskim.

W latach 1986-1988 oraz 2002-2006 prowadziłem wykłady z zakresu chirurgii kolorektalnej na kursie atestacyjnym do specjalizacji II stopnia w zakresie chirurgii ogólnej.

W latach 1990 - 96 prowadziłem wykłady na kursach doskonalących dla ordynatorów oddziałów chirurgicznych z zakresu „Rak odbytnicy” - kursy organizowane przez CMKP w Warszawie.

W 1994 roku wziąłem udział jako wykładowca w szkoleniu naukowym w ramach Europejskiej Szkoły Onkologii ESO - symposium w Radziejowicach - 5 -9.09.94.

Od 1994 do chwili obecnej prowadzę wykłady na kursach doskonalących dla pielęgniarek dotyczące przetok jelitowych. Kursy te organizowane były przez Wojewódzki Ośrodek Szkolenia Kadr Medycznych w Warszawie, a obecnie przez Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie.

W latach 1995 - 97 byłem wykładowcą na kursach w ramach specjalizacji chirurgicznej pielęgniarek.

W 1997 roku współorganizowałem I Ogólnopolskie Spotkanie Szkoleniowe Wolontariuszy - Koordynatorów”, które odbyło się w Poznaniu w 1997 roku. Na prośbę Zarządu Głównego Pol - Ilko prowadziłem na tym szkoleniu część medyczną. Podobną rolę pełniłem w czasie II Ogólnopolskiego Spotkania Wolontariuszy – Teresin, 29-31.08.2000. Zadaniem przeszkolonych wolontariuszy-koordynatorów jest pozyskanie i przeszkolenie jak największej liczby wolontariuszy na terenie Oddziałów Regionalnych, a także tam, gdzie jeszcze nie działają Oddziały Regionalne i Kluby Pol - Ilko. Zaproponowałem objęcie patronatem tych regionów - ”białych plam” przez konkretne Oddziały Regionalne (materiały z posiedzeń Zarządu Głównego Pol - Ilko).

W czasie Walnego Zgromadzenia Członków Pol – Ilko, które odbyło się w Poznaniu 25.05.2000. otrzymałem Honorową Odznakę za Zasługi dla Pol – Ilko.

W latach 1985 - 2014 wygłosiłem kilkanaście referatów na forum Warszawskiego Oddziału TCHP (m. in. 1985 -” Metachroniczny rak jelita grubego”, 1989 – „Jakość życia pacjentów ze stomią”, 1994 – „Miejscowe powikłania stomii”, 1998 – „Operacja Hartmanna - doświadczenia własne”). W 2007, 2010 oraz 2012 roku zostałem poproszony przez Prezesa Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Chirurgów Polskich o zaprezentowanie osiągnięć Klinicznego Oddziału Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej Szpitala Bielańskiego w zakresie chirurgicznych jelita grubego. Wiele razy wygłaszałem na tym forum wykłady związane z chirurgią kolorektalną (m.in. w 2009 roku -na temat współczesnych metod leczenia raka odbytnicy, w 2012 roku - nt. „Nowych technik w leczeniu przepuklin okołostomijnych”

Od 1993 roku brałem udział w licznych zjazdach i sympozjach naukowych na terenie Białorusi (m.in. 29.09.-1.10.93. - Międzynarodowa Konferencja Naukowa - Grodno, 18-20.10.95 - XI Zjazd Towarzystwa Chirurgów Białorusi - Grodno, 30-31.05.96. - II Międzynarodowa Konferencja - Problemy pacjentów ze stomią - Mińsk, 21-22.05.98 -III Międzynarodowa Konferencja - Problemy pacjentów proktologicznych- Witebsk, IV Międzynarodowa Konferencja Koloproktologiczna, Mińsk, 6-7.09.01.)

Na konferencjach tych przedstawiałem polskie doświadczenia na temat technik chirurgicznych dotyczących wykonywania stomii, a także związane z innymi aspektami chirurgii przewodu pokarmowego. W tym czasie powstało wiele prac naukowych z moim aktywnym udziałem.

Wielokrotnie uczestniczyłem w konferencjach szkoleniowych na terenie Rosji. Byłem wykładowcą na Konferencji Międzynarodowej dotyczącej urazów jelita grubego oraz problemów rehabilitacji pacjentów po operacjach okrężnicy i odbytnicy (Krasnogorsk k. Moskwy, 28-29.05.97.). W rok później uczestniczyłem jako zaproszony wykładowca w III Wszechzwiązkowej Konferencji Koloproktologicznej i Zjeździe Rosyjskiego Towarzystwa Onkologicznego w Wołgogradzie (1-3.10.98.), a we wrześniu 1999 roku uczestniczyłem jako zaproszony wykładowca i przewodniczący sesji w IV Międzynarodowej Konferencji Koloproktologicznej, która odbywała się w Irkucku. W maju 2001 w Ufie (Baszkirostan), a w październiku 2001 w Rostowie nad Donem wziąłem udział w konferencjach, gdzie jako zaproszony wykładowca przedstawiałem polskie doświadczenia związane z chirurgią jelita grubego. Własne doświadczenia w zakresie chirurgii jelita grubego prezentowałem także na I Zjeździe Towarzystwa

Chirurgów Kolorektalnych Rosji (TCKR) w Samarze w 2001 roku oraz na sympozjum w Ulan-Ude (Buriacja) w 2006 roku. W maju 2007 roku na II Zjeździe TPR w Ufie praca, którą prezentowałem (Funkcjonalne rezultaty i jakość życia po operacjach z powodu raka odbytnicy) otrzymała I nagrodę w kategorii prac z dziedziny onkoproktologii.

Pragnę podkreślić, że od 1997 roku jestem członkiem Towarzystwa Chirurgów Kolorektalnych Rosji, od 2008- członkiem honorowym, a od 2011- członkiem Zarządu.

Aktywnie uczestniczę w dotychczas organizowanych w Polsce Międzynarodowych Sympozjach Koloproktologicznych. W czasie tych sympozjów prowadziłem między innymi przygotowane również przeze mnie sesje: „Pacjent ze stomią” (termin-27.04.1995.), „Troska o jakość życia pacjenta przewlekle chorego. Problematyka pacjenta z raną przewlekłą, z nietrzymaniem moczu, ze stomią.”(termin-6.06.1997), „Porozumienie z pacjentem jako warunek prawidłowej rehabilitacji” (termin-10.06.1999). Jedną z przygotowanych przeze mnie sesji na Międzynarodowym Sympozjum Proktologicznym w Gdyni (termin-21.06.2001) zatytułowana: „Stomia – standardy opieki, nowe wartości” była zorganizowana w nowej formule z wykorzystaniem tzw. programu interaktywnego (program do głosowania umożliwiający wszystkim uczestnikom sesji aktywny udział w dyskusji). Podczas tego zjazdu prowadziłem też wspólnie z F. Remzi (Cleveland Clinic-USA) i D. Pavalkisem (Uniwersytet w Kownie) sesję „Anorectal problems”. Podczas ostatnich dwóch sympozjów byłem także moderatorem sesji naukowych oraz uczestniczyłem w komisjach i komitetach naukowych oceniających prace zgłoszone na zjazd.

Od ok. 30 lat prowadzę indywidualne szkolenia lekarzy i pielęgniarek w kierowanym przeze mnie klinicznym oddziale i ośrodku stomijnym. Są to szkolenia 5-dniowe lub 10-dniowe obejmujące część teoretyczną i praktyczną. Część teoretyczna obejmuje wykłady dotyczące przygotowania chorego przed zabiegiem operacyjnym do faktu posiadania stomii, mającego na celu akceptację brzuszego odbytu (przygotowanie fizyczne i psychiczne), bezpośrednią opiekę pooperacyjną w oddziale chirurgicznym oraz stałą opiekę w ośrodku stomijnym. Część teoretyczna obejmuje takie zagadnienia jak budowa i funkcje przewodu pokarmowego, prawidłowa lokalizacja i wykonanie stomii, miejscowe powikłania stomii - leczenie zachowawcze i kwalifikacja do korekcji chirurgicznej, chirurgia miejscowych powikłań stomii, problemy irygacji, dieta, jakość życia, rehabilitacja zawodowa, laparoskopowe wykonywanie stomii, prezentacja własnych oryginalnych metod operacyjnych dotyczących przepuklin okołostomijnych i inne. Część praktyczna to prezentacje przypadków klinicznych zarówno w oddziale chirurgicznym jak i w poradni, prawidłowe zaopatrzenie chorego w sprzęt pomocniczy, leczenie zachowawcze powikłań miejscowych, technika irygacji, rozmowa z chorym zarówno przed, jak i po zabiegu operacyjnym z uwzględnieniem aspektów psychologicznych itp.

Do tej pory certyfikaty ukończenia takich kursów uzyskało kilkadziesiąt pielęgniarek i kilkunastu chirurgów z nowo powstałych ośrodków stomijnych w Polsce, na Litwie, Łotwie, Białorusi i Ukrainie.

W 2008 roku zostałem członkiem zespołu ekspertów tzw. Liderów Chirurgii Małoinwazyjnej, która opracowuje system szkolenia w zakresie chirurgii laparoskopowej w Polsce.

Od wielu lat jestem członkiem ERF (European Federation for Colorectal Cancer) – członek założyciel– federacji, której celem jest między innymi edukacja chirurgów

Unii Europejskiej w zakresie technik operacyjnych w leczeniu raka jelita grubego i poszerzanie platformy współpracy międzynarodowej w tym zakresie.

Od 3 lat organizuję w Szpitalu Bielańskim Ogólnopolskie Konferencje „Postępy w Chirurgii Kolorektalnej” Nowoczesna formuła konferencji polega między innymi na prezentowaniu operacji kolorektalnych – w technikach tzw. klasycznych, małoinwazyjnych i hybrydowych - transmisja obrazu i dźwięku z sali operacyjnej w czasie rzeczywistym. Także spotkania eksperckie, konferencje okrągłego stołu i dyskusje kliniczne spowodowały iż sympozja te weszły na stałe do kalendarza ważnych wydarzeń chirurgicznych w Polsce.

We wrześniu bieżącego roku jako Prezes Polskiego Klubu Koloproktologii organizuję X Jubileuszowe Sympozjum PKK. Jest to wielkie przedsięwzięcie zarówno naukowe jak i organizacyjne. Weźmie w nim udział ok. 600 chirurgów z kraju i zagranicy, w tym najwybitniejsi eksperci chirurgii kolorektalnej.

VII. Działalność naukowa

Od początku mojej pracy zawodowej zajmuję się również działalnością naukową. Zorganizowany na początku lat 80-tych ośrodek stomijny był doskonałym miejscem do licznych oryginalnych spostrzeżeń naukowych, jakie poczyniłem na bazie tej unikalnej grupy pacjentów.

Bardzo interesował mnie zawsze problem jakości życia pacjentów z brzuszny odbytem, który badałem od 1984 roku. Wyniki tych badań zostały przedstawione jako tezy mojej pracy doktorskiej. W 1988 roku Rada Naukowa Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie nadała mi stopień doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy pt. „Ocena jakości życia pacjentów ze stomią”. Praca ta przedstawiała moje doświadczenia dotyczące problemów rehabilitacji zdrowotnej oraz readaptacji społecznej, psychicznej i zawodowej chorych z zewnętrznymi chirurgicznymi przetokami jelitowymi. Badania prowadzone przeze mnie w ośrodku stomijnym pozwoliły na określenie, w jakim stopniu stomia wpływa na obniżenie jakości życia pacjenta i jakie czynniki są za to odpowiedzialne. Praca ta udowodniła, jak absolutnie podstawowe znaczenie dla akceptacji stomii i prawidłowej rehabilitacji pooperacyjnej ma fizyczne i psychiczne przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego. Udowodniłem także, że podstawowe znaczenie dla jakości życia ma prawidłowe funkcjonowanie stomii, a o tym bardzo często decyduje prawidłowa technika chirurgiczna. Wnioski z tej pracy stały się praktycznymi wskazówkami codziennej pracy z chorym ze stomią nie tylko w naszym ośrodku ale w całym kraju i poza jego granicami. Moja rozprawa doktorska była pierwszym tego typu całościowym opracowaniem naukowym w naszym kraju i w regionie Europy Środkowo-Wschodniej.

Po zakończeniu przewodu doktorskiego kontynuowałem naukowe obserwacje tej grupy chorych. Interesowały mnie zarówno aspekty chirurgiczne stomii jelitowych (techniki chirurgiczne, miejscowe powikłania stomii), jak i problemy szeroko pojmowanej rehabilitacji pacjentów ze stomią (model opieki nad tą grupą chorych, aktywność zawodowa, wartość irygacji stomii, zaopatrzenie brzuszno odbytu w odpowiedni sprzęt pomocniczy, itp.). Od tego czasu moje zainteresowania dotyczą nie tylko jakości życia pacjentów ze stomią, ale także tych po operacjach z powodu raka odbytnicy, u których wykonano zespolenie jelitowe. Bowiem dane naukowe z ostatniego okresu czasu wskazują na to, że jakość życia w przypadku obu grup chorych zasadniczo nie różni się. Dzisiaj prezentuję pogląd, że jakość życia pacjentów ze stomią nie musi być

znacząco obniżona, a czasami jakość życia chorych po przedniej niskiej resekcji odbytnicy z tzw. zespołem przedniej resekcji jest niższa niż w grupie chorych z brzuszny odbytym.

Problem technik chirurgicznych wykonywania stomii i jej prawidłowego umiejscowienia jest przeze mnie wnikliwie badany od ponad 25 lat. Ciekawym problemem, ale do tej pory dosyć rzadko poruszonym w literaturze, był zwłaszcza wpływ technik chirurgicznych na częstość występowania miejscowych powikłań stomii.

Niezwykle ważnym dla mnie wyzwaniem stało się leczenie przepukliny okołostomijnej a jednym z impulsów stymulujących mnie do pracy na tym polu były wciąż niezadowolające wyniki wczesne i odległe operacji, które wykonywano na świecie. Udoskonalanie techniki operacyjnej a zwłaszcza wprowadzanie nowych oryginalnych autorskich modyfikacji istniejących metod oraz wprowadzanie nowych, minimalnie inwazyjnych operacji przepuklin okołostomijnych mogę zaliczyć do moich najważniejszych osiągnięć naukowych i zawodowych ostatnich kilku lat. Należy podkreślić, że zespół chirurgiczny pod moim kierunkiem opracował własną modyfikację operacji przepukliny okołostomijnej z zastosowaniem siatki polipropylenowej umieszczonej w przestrzeni przedotrzewnowej. Obecnie mamy już kilkunastoletnie obserwacje chorych po operacjach, których wyniki określamy jako dobre. Wart również podkreślenia jest fakt, że jest to obecnie najliczniejsza prezentowana w piśmiennictwie grupa pacjentów z przepukliną okołostomijną operowanych w jednym ośrodku, przez ten sam zespół chirurgów, tą samą metodą. Prace na ten temat prezentowałem już kilkakrotnie zarówno na forum krajowym jak i za granicą. Wyniki leczenia chirurgicznego przepuklin okołostomijnych są także przedmiotem zakończonego przewodu doktorskiego, którego jestem promotorem.

Kieruję zespołem, który stworzył nową klasyfikację przepuklin okołostomijnych (*Bielanski Hospital Classification*), która stała się podstawą do opracowania w 2012 roku klasyfikacji EHS (*European Hernia Society*) w tym zakresie.

Jestem też autorem nowej koncepcji operacji minimalnie inwazyjnych w leczeniu przepuklin okołostomijnych. Zaproponowana przeze mnie nowa operacja hybrydowa nazwana roboczo – HyPER (Hybrid Parastomal Endoscopic Re-do) została zaprezentowana na dwóch międzynarodowych kongresach w 2013 roku i spotkała się z wielkim zainteresowaniem zagranicznych ekspertów. Nową metodą HyPER zoperowałem kilkunastu już pacjentów. Wczesne wyniki są bardzo dobre a jakość życia u wszystkich chorych znacznie wzrosła. Wydaje się, że może to być w przyszłości przełom w leczeniu tej patologii. Aktualnie przygotowujemy publikację na ten temat, która mam nadzieję ukaże się wkrótce w „Surgical Endoscopy”.

Miejscowe powikłania stomii są niezwykle ciekawym i nie do końca rozwiązany problemem klinicznym. Obserwacje własne w tym zakresie przedstawiałem w licznych opracowaniach na ten temat. Po wprowadzeniu na polski rynek sprzętu stomijnego wysokiej jakości stwierdziłem znaczne obniżenie odsetka miejscowych powikłań stomii, a zwłaszcza zmian zapalnych na skórze wokół stomii. Zjawisko to obserwujemy w badaniach naukowych, prowadzonych w ośrodku kierowanym przeze mnie jak i w innych poradniach dla chorych ze stomią, jakie funkcjonują w naszym kraju. Przez następne lata wiele pracy i wysiłku poświęcałem właściwemu zaopatrzeniu chorych ze stomią w odpowiedni sprzęt pomocniczy, potwierdzając powszechną opinię ekspertów w tej dziedzinie, że prawidłowe zaopatrzenie pacjenta ze stomią jest najważniejszym czynnikiem, bez spełnienia którego niemożliwe jest prowadzenie prawidłowej

rehabilitacji pooperacyjnej (moje prace potwierdzały obserwacje takich autorów jak R. Turnbull, N. Gill, J. Plant, P. Hawley J. Ritchie, B. Devlin).

Ponadto bardzo ważnym stwierdzeniem była moja obserwacja, że odsetek miejscowych powikłań wzrasta ponad dwukrotnie u chorych, którzy mają nieprawidłowo wykonaną lub/i umiejscowioną stomię.

Kontynuowane prace w zakresie oceny jakości życia tej grupy chorych doprowadziły do stwierdzenia, że w Polsce stosunkowo niski odsetek pacjentów podejmuje aktywność zawodową po operacji (w badaniu brano pod uwagę pacjentów, u których nie było przeciwwskazań do podjęcia aktywności zawodowej) w porównaniu z oceną analogicznych grup w innych krajach. Wiązałem to przede wszystkim z przekonaniem chorego o swoim inwalidztwie, jak również z niezrozumieniem problemu w środowisku medycznym oraz w ograniczeniu dostępu do sprzętu stomijnego dobrej jakości. Opracowanie to było praktyczną wskazówką do podjęcia szeregu działań dla poprawy istniejącego stanu rzeczy.

Wyżej wymienione aspekty mojej działalności naukowej w tym zakresie przyczyniły się do innego niż do tej pory, bardziej podmiotowego podejścia do problemów związanych z tą grupą chorych. Było to możliwe dzięki wprowadzeniu i stałemu udoskonalaniu modelu organizacyjnego opieki nad chorymi ze stomią w Polsce (sieć ośrodków na terenie całego kraju). System ten sprawia, że dzisiaj pacjent ze stomią powraca znacznie szybciej i w sposób zdecydowanie pełniejszy do aktywności życiowej, społecznej i zawodowej niż to było 30 lat temu.

W spektrum moich zainteresowań od początku pracy w oddziale chirurgicznym była również technika laparoskopowa. Od 1985 roku wykonywałem laparoskopię diagnostyczną zarówno w odniesieniu do przypadków planowych jak również w ramach ostrego dyżuru. W tym czasie powstało wiele prac na ten temat. Bardzo ciekawym tematem, jaki podjąłem wraz z kolegami, było zbadanie, czy poprzez zastosowanie laparoskopii diagnostycznej można uniknąć zbędnych laparotomii. Wyniki badań dowiodły, że technika ta jest bardzo użyteczna zwłaszcza w odniesieniu do np. diagnostyki tzw. ostrych bólów brzucha u młodych kobiet.

W 1992 roku po ukończeniu szkolenia w zakresie laparoskopii zabiegowej rozpocząłem wykonywanie cholecystektomii laparoskopowej. Po 3 latach, a więc po uzyskaniu pewnego doświadczenia w tej technice operacyjnej rozpocząłem badania nad oceną tej metody na podstawie własnego materiału klinicznego. Zajmowałem się między innymi oceną własnych doświadczeń w zakresie powikłań i trudności śródoperacyjnych, porównaniem tej techniki z operacją konwencjonalną, oceną leczenia metodą laparoskopową wodniaka i ropniaka pęcherzyka żółciowego. Należy podkreślić, że były to jedne z pierwszych opracowań na ten temat w Polsce. Jako jeden z pierwszych wraz ze współautorami opisałem w 1993 roku technikę i własne doświadczenia z laparoskopową cholangiografią śródoperacyjną.

Od 1993 roku wykonuję appendektomię laparoskopową. Moje doświadczenia w tym zakresie opublikowane zostały w 1997 roku. Przedstawiony materiał wykonanych appendektomii laparoskopowych był najliczniejszą opublikowaną wówczas serią w Polsce. Podkreślałem wówczas zalety tej techniki ze względu na dosyć krótki czas operacji (średnio 36 min.), krótki czas hospitalizacji (średnio 2 dni, +/- 0,7 dnia) oraz prawidłowe gojenie ran pooperacyjnych. Również zwracałem uwagę na fakt, że appendektomia laparoskopowa może być z powodzeniem wykonywana w większości przypadków ostrego zapalenia wyrostka robaczkowego, przy czym ostateczne powodzenie zabiegu operacyjnego nie leży w bezpośredniej i prostej zależności do stanu

zaawansowania procesu zapalnego. Podkreślałem również niezwykle ważną rolę odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia zespołu operacyjnego w tym zakresie.

Wraz z nabieraniem coraz większego doświadczenia w chirurgii laparoskopowej od 1994 roku zacząłem wykonywać także wybrane zabiegi z zakresu chirurgii jelita grubego, (o czym będzie mowa w dalszej części sprawozdania), a także żołądka. Wstępny raport na temat własnych doświadczeń w laparoskopowej odżywczej gastrostomii przedstawiłem w 1994 roku na II Kongresie Towarzystwa Chirurgii Endoskopowej.

Chirurgia jelita grubego pozostaje od ponad 25 lat w centrum moich zainteresowań. W latach 80-tych uczestniczyłem w realizacji projektu praktycznego zastosowania ileomyotomii zamiast tradycyjnego zbiornika jelitowego (np. typu „J”) w zespoleniu krętniczno-odbytowym po proktokolektomii. Zastosowana przez nas metoda była pionierską w skali światowej (po raz pierwszy zastosowaliśmy ją w praktyce klinicznej).

Jednym z tematów z zakresu chirurgii jelita grubego ogromnie dla mnie interesującym jest operacja Hartmanna, która od ok. 20 lat przeżywa swój renesans. Od wielu już lat prowadzę badania nad wartością operacji Hartmanna i przedstawiam swoje doświadczenie w tym zakresie. Od 1994 roku wykonuję operacje odtworzenia ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna także w technice laparoskopowej. Publikacja na ten temat, która ukazała się w Polskim Przeglądzie Chirurgicznym była pierwszym na ten temat opracowaniem w Polsce, a w roku 1995 nakręciłem film ilustrujący tę technikę.

Jako jeden z pierwszych w Polsce zaproponowałem technikę laparoskopowego wykonywania stomii jedno i dwulufowych wskazując na zalety tej techniki w porównaniu z operacją konwencjonalną. Jestem autorem naukowego filmu ilustrującego technikę laparoskopowej jednolufowej kolostomii.

W czasie mojego stypendium w Cleveland Clinic pracowałem także w zespole Prof. J. Milsoma (szefa badań naukowych Departamentu Kolorektalnego) nad problemem endometrioz u pacjentów z chorobami jelita grubego oraz przygotowywałem wstępny raport na temat laparoskopowej odtwórczej proktokolektomii z zastosowaniem zbiornika jelitowego typu „J”, który został zgłoszony do publikacji w „Diseases of the Colon and Rectum”.

Obecnie w Oddziale, którym kieruję wykonywany jest pełen zakres operacji kolorektalnych poczynając od operacji tzw. klasycznych (laparotomia) poprzez wykonywane operacje laparoskopowe skończywszy na zabiegach operacyjnych w technice mikrochirurgicznej (tzw. TEM – Transanal Endoscopic Miscosurgery). Jesteśmy jedynym ośrodkiem na Mazowszu, który wykonuje operacje w tej technice.

Odpowiednia opieka i monitorowanie chorych po operacjach jelita grubego pozwalają na odpowiednio wczesne wykrycie wznowy miejscowej procesu nowotworowego i przerzutów do węzłów chłonnych i wątroby, a tym samym przeprowadzenia reoperacji lub chemio- i/lub radioterapii. Również na materiale chorych zarejestrowanych w Poradni dla Chorych ze Stomią w Warszawie potwierdziłem przydatność kliniczną markerów nowotworowych, antygeny karcinoembrionalnego (CEA) oraz alfafetoproteiny (AFP). Potwierdziłem związek pomiędzy stopniem zaawansowania raka jelita grubego, a stężeniem CEA w surowicy krwi. Cykliczne oznaczanie CEA potwierdziło przydatność tego badania dla pooperacyjnego monitorowania choroby nowotworowej i wczesnego wykrycia wznowy miejscowej, a także u części przypadków przerzutów nowotworowych.

Od kilkunastu lat zajmuję się problemem tzw. *diversion colitis* (DC), czyli zmian zapalnych i zanikowych w błonie śluzowej jelita grubego wyłączonego z pasażu jelitowego. Wiele jest niejasności i kontrowersji wśród autorów zajmujących się tym problemem. W Polsce do tej pory nikt patologią kliniczną związaną z DC nie zajmował się. Wyniki badań nad DC (aspekty badań klinicznych, endoskopowych i morfologicznych) przedstawiłem w mojej pracy habilitacyjnej pt.: „Patologia kliniczna jelita grubego wyłączonego z pasażu jelitowego”. Zarówno baza danych jak i prace nad *Diversion colitis* są nadal kontynuowane, a ich zakres, zaawansowanie jak i liczba chorych stawiają ośrodek, którym kieruję do najlepszych w tym zakresie ośrodków na świecie. Niezwykle interesujący jest również problem odtworzenia ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna, czemu również poświęcam wiele uwagi w mojej działalności naukowej. Obecnie prowadzę badania mające na celu potwierdzenie tezy, że jedynym skutecznym sposobem trwałego wyleczenia pacjenta z *Diversion colitis* jest odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego. Pod moim kierunkiem przygotowywana jest na ten temat rozprawa doktorska a wyniki tych prac planujemy w najbliższym czasie wysłać do jednego z najbardziej prestiżowych czasopism medycznych na świecie NEJM (New England Journal of Medicine, IF ok. 51 !).

Od ok. 15 lat moje prace badawcze dotyczą także oceny przydatności techniki endosonograficznej w diagnostyce patologii w obrębie kanału odbytu i bańki odbytnicy. Do tej pory ukazało się kilka publikacji na temat : przezodbytniczej ultrasonografii w diagnostyce raka bańki odbytnicy, i raka kanału odbytu, oceny funkcji zwieraczy odbytu wyłączonych z pasażu jelitowego, ocena uszkodzeń zwieraczy odbytu poprzez zestawione badanie przez odbyt i przez pochwę. Wraz ze współautorami przedstawiliśmy w 2001 roku opracowanie, w którym dowiedliśmy, iż ocena mięśnia łonowo-odbytniczego u kobiet jest dokładniejsza i bardziej wiarygodna, gdy badanie endosonograficzne przeprowadzane jest od strony pochwy. Publikacje dotyczące techniki endosonograficznej ukazały się w takich czasopismach polskich jak Polski Przegląd Chirurgiczny, Polski Merkurusz Lekarski, Ginekologia Praktyczna, Proktologia, oraz w zagranicznych takich jak Journal of Clinical Ultrasound, European Journal of Ultrasound, Radiology and Oncology czy Monduzzi Editore. W czasie ostatnich 5 lat do oceny pacjentów w zakresie funkcjonowania aparatu zwieraczowego odbytu włączyliśmy także manometrię anorektalną wysokiej rozdzielczości.

W spectrum moich naukowych zainteresowań znajduje się także problem Fast Track Surgery, czyli tzw. szybka ścieżka chirurgiczna, zwłaszcza w odniesieniu do chirurgii kolorektalnej, ergonomia pracy chirurga na bloku operacyjnym i inne.

Kliniczny Oddział Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej Szpitala Bielańskiego w Warszawie wykonuje pod moim kierunkiem między innymi unikalne w skali międzynarodowej operacje z zastosowaniem techniki mikrochirurgicznej w operacjach tzw. przedniej niskiej resekcji lub resekcji międzyzwieraczowej w guzach nowotworowych umiejscowionych bardzo blisko zwieraczy odbytu – są to operacje z zaoszczędzeniem zwieraczy, który chronią pacjentów przed wykonaniem na stałe stomii jelitowej (technika tzw. from down to up).

W Klinicznym Oddziale Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej Szpitala Bielańskiego w Warszawie operowani są z powodu chorób zapalnych i raka jelita grubego pacjenci z całej Polski.

Na mój dorobek naukowy składają się 243 opracowania naukowe, spośród których są prace oryginalne, pogładowe, rozdziały w podręcznikach i skryptach, prace kazuistyczne i inne.

Uczestniczyłem w ok. 200 zjazdach i kongresach naukowych w kraju i ok. 120 za granicą (m.in. w Australii, Stanach Zjednoczonych, Meksyku, Brazylii, Singapurze, RPA, Wielkiej Brytanii, Danii, Belgii, Norwegii, Hiszpanii, Portugalii, Holandii, Francji, Niemczech, Włoszech, Szwajcarii, Serbii, Czechach, Rosji, Litwie, Łotwie, Estonii, Ukrainie i Białorusi). Powyższa statystyka nie uwzględnia zjazdów i szkoleń związanych z działalnością Pol - Ilko, co zostało omówione powyżej. Miałem ok. 250 wystąpień na zjazdach i kongresach w kraju i ok. 100 za granicą.

Byłem członkiem Komitetów Naukowych wielu zjazdów i sympozjów naukowych w kraju i za granicą, moderatorem wielu sesji naukowych i zaproszonym wykładowcą.

Jestem autorem czterech filmów naukowych: „Laparoskopowe odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna” oraz „Laparoskopowe wykonywanie stomii jednolufowej”.

W latach 2000-2010 byłem członkiem Komitetu Naukowego kwartalnika Proktologia.

Od 2012 jestem członkiem Komitetu Redakcyjnego ‘Postępów Rehabilitacji’ i Redaktorem Tematycznym.

Od 2013 roku jestem członkiem Komitetu Redakcyjnego „Polskiego Przeglądu Chirurgicznego” oraz „ Negative Pressure Wound Therapy” , a od 2014 - „Videosurgery and other surgical miniinvasive techniques”

Od 2013 roku jestem członkiem Rady Naukowej Szpitala w Brzezinach.

Od 2002 do 2013 roku byłem członkiem Rady Naukowej Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie.

Podczas swojej pracy zawodowej zostałem odznaczony między innymi:

- Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi
- Odznaczeniem resortowym „Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia”
- Dyplom „ Za wybitne zasługi i podnoszenie poziomu zdrowotności województwa stołecznego’
- Honorową odznaką „Za zasługi dla Pol-Ilko”.

Jestem członkiem następujących towarzystw naukowych:

- **Towarzystwo Chirurgów Polskich (Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej w kadencji 2009-2011))**
- **Sekcja Wideochirurgii TChP**
- **Polskie Towarzystwo Onkologiczne**
- **Polskie Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze Stomią Pol - Ilko (Przewodniczący Oddziału Warszawskiego, Sekretarz Komisji Naukowo - Doradczej Pol – Ilko, członek honorowy od maja 2000 roku)**
- **Polski Klub Koloproktologii (członek Zarządu, Sekretarz PKK, Prezes Elekt, obecnie Prezes))**
- **Towarzystwo Chirurgów Białorusi (członek honorowy)**
- **Rosyjskie Towarzystwo Chirurgii Kolorektalnej (członek honorowy, członek Zarządu)**
- **International Society of University Colon and Rectal Surgeons**
- **European Association for Endoscopic Surgery**
- **American Society of Colon and Rectal Surgeons**
- **European Federation for Colorectal Cancer (członek założyciel)**
- **Central and Eastern European Club of Coloproctologists (członek założyciel)**
- **European Society of Coloproctology (przedstawiciel Polski w ESCP w kadencji 2010-2012).**

Doro-naukowy2014-do CV - AWFJP.pdf

Dorobek naukowy Prof.nadzw. dr hab.n. med. Marka Szczepkowskiego w latach 1985 –2014.

Na mój dorobek naukowy w latach 1985 – 2014 składa się 237 opracowań naukowych, spośród których są prace oryginalne, pogładowe, kazuistyczne, rozdziały w podręcznikach i skryptach. Ponadto jestem autorem czterech filmów naukowych, 1 recenzji książki i 8 recenzji prac na stopień doktora nauk medycznych. Jestem promotorem prac na stopień Doktora Nauk Medycznych: jednego zakończonego przewodu, jednego otwartego oraz trzech w przygotowaniu. Jestem promotorem i/lub recenzentem 19 prac magisterskich i licencjackich.

Sumaryczny Impact Factor – 51,613, po habilitacji – 43,167

IF – pełnotekstowych prac oryginalnych po habilitacji – 23,798

Poniżej przedstawiono publikacje w poszczególnych okresach mojej aktywności (przed uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych, w okresie przed i po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych) z podziałem na kategorie.

*Okres przed uzyskaniem tytułu doktora nauk medycznych 6 prac:

I.	Prace oryginalne –	1
	czasopisma zagraniczne –	1
	drugi autor -	1
II.	Opracowania monograficzne i podręcznikowe –	1
	pierwszy autor -	1
III.	Streszczenia i komunikaty zjazdowe -	4
	1. Zjazdy Krajowe –	3
	a. pierwszy autor –	2
	b. drugi autor –	1
	2. Zjazdy Zagraniczne -	1
	b. drugi autor -	1

*Okres po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych :

124 prace, które zostały opublikowane,
1 recenzja książki oraz 2 filmy naukowe

I.	Prace oryginalne –	31
	1. czasopisma polskie –	20
	pierwszy autor -	6
	drugi autor -	5
	kolejny autor -	9
	2. czasopisma zagraniczne –	11
	pierwszy autor –	5

2

	drugi autor -	5
	kolejny autor -	1
II.	Prace poglądowe –	3
	1. czasopisma polskie –	2
	pierwszy autor -	2
	2. czasopisma zagraniczne –	1
	pierwszy autor -	1
III.	Prace kazuistyczne –	0
IV.	Opracowania monograficzne i podręcznikowe –	11
	pierwszy autor –	10
	drugi autor -	1
V.	Pamiętniki Zjazdów Polskich, w których opublikowano pełne teksty prac w raz z piśmiennictwem (opracowane wg. regulaminu Polskiego Przeglądu Chirurgicznego) -	8
	pierwszy autor -	7
	drugi autor -	1
VI.	Streszczenia i komunikaty zjazdowe –	68
	1. Zjazdy Krajowe –	40
	pierwszy autor –	18
	drugi autor -	8
	kolejny autor -	14
	2. Zjazdy Zagraniczne –	28
	pierwszy autor -	19
	drugi autor -	3
	kolejny autor -	6
VII.	Recenzja książki w polskim czasopiśmie –	1
VIII.	Prace oryginalne zgłoszone do druku w recenzowanych czasopismach –	8
IX.	Inne publikacje –	3
X.	Wykłady i wystąpienia niepublikowane –	ok. 60
XI.	Filmy naukowe -	2

*Okres po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego nauk medycznych :

113 prac, które zostały opublikowane lub uzyskały akceptację i czekają na opublikowanie w recenzowanych czasopismach, 4 filmy naukowe.

I.	Prace oryginalne –	50
	1. czasopisma polskie –	29
	pierwszy autor -	10
	drugi autor -	7
	kolejny autor -	12
	3. czasopisma zagraniczne –	21
	pierwszy autor –	5

3

	drugi autor -	7
	kolejny autor -	9
II.	Prace pogładowe –	15
	1. czasopisma polskie –	15
	pierwszy autor -	7
	drugi autor-	6
	kolejny autor-	2
III.	Prace kazuistyczne –	1
IV.	Opracowania monograficzne i podręcznikowe -	7
	1. Polskie monografie –	7
	pierwszy autor –	7
	redakcja –	5
V.	Pamiętniki Zjazdów, w których opublikowano pełne teksty -	6
	1. zjazdy krajowe-	1
	pierwszy autor -	1
	2. zjazdy zagraniczne –	5
	pierwszy autor -	5
VI.	Streszczenia i komunikaty zjazdowe-	18
	1. zjazdy krajowe-	13
	pierwszy autor -	8
	drugi autor	4
	trzeci autor -	1
	3. zjazdy zagraniczne –	5
	pierwszy autor -	3
	kolejny autor -	2
VII.	Inne publikacje-	16
VIII.	Komentarze do artykułów zamieszczonych w recenzowanych czasopismach	
	1. czasopisma krajowe-	2
	pierwszy autor-	2
IX.	Wykłady i wystąpienia niepublikowane –	ok. 300

Wykaz pozycji w dorobku naukowym

I. Okres przed uzyskaniem tytułu doktora nauk medycznych:

Praca oryginalna

1. Bielecki K., Szczepkowski M., Czernikiewicz W.: Estimation of the quality of life of ostomates. Part 1. WCET Journal, 1987, 7, 4, 7-11.

Rozdział w skrypcie

1. Szczepkowski M.: Chory ze stomią. W: Wybrane zagadnienia chirurgiczne dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej - Problemy diagnostyki i terapii - pod redakcją K. Bieleckiego, PSK nr.1 CMKP, 1986, 201 - 211.

Streszczenia i komunikaty zjazdowe

1. Bielecki K., Szczepkowski M., Waśkiewicz W.:Kliniczna wartość cekoileostomii. Streszczenia III Kongresu Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Lublin 1985, str.57.
2. Bielecki K., Szczepkowski M.: Ileomyotomia zamiast tradycyjnego zbiornika jelitowego w zespoleniu krętniczno-odbytowym po proktokolektomii. Streszczenia 54 Posiedzenia Naukowo-Szkoleniowego Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii, Katowice 1986, Str.108-109.
3. Bielecki K., Szczepkowski M., Czernikiewicz W.:Estimation of the quality of life of ostomates. Digestive Surgery, 1986, 3/2, 188.
4. Szczepkowski M., Bielecki K., Taniewski W.:Rola Poradni dla Chorych ze Stomią w readaptacji społecznej pacjentów. Streszczenia Symposium „Stan Zdrowia Ludności. Zastosowanie Komputerów w Służbie Zdrowia. Dni Medycyny Społecznej Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej”. Szczecin-Świnoujście 1987, str.51.

II. Rozprawa na stopień doktora nauk medycznych pt.: ”Ocena jakości życia pacjentów ze stomią” CMKP Warszawa, 1988.

III. Okres po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk medycznych:

Prace oryginalne

1. Bielecki K., Szczepkowski M., Czernikiewicz W.: Estimation of the quality of life of ostomates. Part 2. WCET Journal, 1988, 8, 1, 7-11.

2. Szczepkowski M., Bielecki K.: Jakość życia pacjentów ze stomią. Pamiętnik 53 Zjazdu TChP, Poznań. 1989, 444-447.
3. Bielecki K., Szczepkowski M.: Ileomyotomia zamiast zbiornika jelitowego w zespoleniach krętniczno-odbytowych. Pamiętnik Jubileuszowego Zjazdu TChP Kraków, 1989, 3, 51-55.
4. Szczepkowski M., Bielecki K.: Wartość irygacji w samokontroli oddawania stolca. Pamiętnik Jubileuszowego Zjazdu TChP, Kraków, 1989, 3, 135-138.
5. Szczepkowski M., Bielecki K.: Ocena jakości i przydatności sprzętu do zaopatrzenia brzuszno odbytu - doświadczenia Poradni dla Chorych ze Stomii w Warszawie. Pamiętnik Jubileuszowego Zjazdu TChP, Kraków, 1989, 3, 144-147.
6. Szczepkowski M., Bielecki K.: Aktywność zawodowa pacjentów ze stomią. Pamiętnik Jubileuszowego Zjazdu TChP, Kraków, 1989, 3, 168-170.
7. Szczepkowski M., Bielecki K.: Wartość irygacji u pacjentów z brzuszno odbytem. Pol.Przeg.Chir., 1989, 61, 1024-1028.
8. Bielecki K., Szczepkowski M.: Prawidłowe wykonanie i umiejscowienie stomii jako problem chirurgiczny. Pol.Przeg.Chir., 1989, 61, 941-945.
9. Waśkiewicz W., Górnicki K., Szczepkowski M., Sawicki M.: Cholangiografia laparoskopowa. Lekarz Wojskowy, 1993, 69, 65.
10. Waśkiewicz W., Górnicki K., Sawicki M., Szczepkowski M., Bielecki K.: Techniki laparoskopowe w klinice chirurgicznej. Lekarz Wojskowy, 1993, 69, 66.
11. Waśkiewicz W., Górnicki K., Szczepkowski M., Dąbrowski P., Sawicki M., Bielecki K.: Laparoscopia w tępych urazach brzucha. Lekarz Wojskowy, 1993, 69, 89.
12. Szczepkowski M., Bielecki K.: Prawidłowe umiejscowienie i wykonanie stomii jako problem chirurgiczny istotny w pooperacyjnej rehabilitacji chorych. Pamiętnik 56 Zjazdu TChP, Lublin 1993, 3, 1299-1301.
13. Szczepkowski M., Bielecki K.: Jak mierzyć jakość życia pacjentów ze stomią. Pamiętnik 56 Zjazdu TChP, Lublin, 1993, 3, 1308-1309.
14. Szczepkowski M., Bielecki K.: Miejsce powikłania stomii w materiale własnym. Pamiętnik 56 Zjazdu TChP, Lublin, 1993, 3, 1320-1322.
15. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Bielecki K., Górnicki K.: Local stoma complications in ostomates. B.J.Surg. 1994, 81, 65. – IF – 1,778
16. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Górnicki K., Sawicki M.: Laparoscopy in 216 cases of peritonitis. B.J.Surg. 1994, 81, 83. – IF – 1,778
17. Sawicki M., Waśkiewicz W., Górnicki K., Szczepkowski M.: Trudności śródoperacyjne i powikłania cholecystektomii laparoskopowej. Lekarz Wojskowy, 1995, 71, 20-23.
18. Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Szczepkowski M.: Porównanie techniki laparoskopowej i konwencjonalnej w leczeniu wodniaka i ropniaka pęcherzyka żółciowego. Lekarz Wojskowy, 1995, 71, 92-95.
19. Sawicki M., Gil G., Górnicki K., Waśkiewicz W., Szczepkowski M.: Powikłania cholecystektomii laparoskopowej. Wybrane zagadnienia z chirurgii - Fundacja PPCh. Pod redakcją S. Wiechowskiego. 1995, 102-104.
20. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Laparoskopowe odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna. Wybrane zagadnienia z chirurgii - Fundacja PPCh. Pod redakcją S. Wiechowskiego. 1995, 276-277.
22. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K.: Laparoscopically assisted creation and closure of colostomy: a preliminary report. B.J.Surg. 1995, 82, 36. – IF – 1,842

23. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Sawicki M., Górnicki K.: Problems, complications and second operations in emergency laparoscopic surgery. *B.J.Surg.* 1995, 82, 87. IF – 1,842
24. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Górnicki K., Sawicki M., Dąbrowski P., Gil G.: Laparoskopowe odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna. *Pol.Przeg.Chir.* 1995, 67, 703-707.
25. Vorobej A. W., Szczepkowski M.: Miestnyje osložnienija postojannyh entero- i kolostom, ich profilaktika i leczenije. *Nowosti chirurgii.* 1996, 1, 13-17.
26. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Górnicki K., Dąbrowski P.: Laparoskopowe wykonywanie i zamykanie kolostomii. *Videochirurgia.* 1996, 1, 2, 61-64.
27. Szczepkowski M.: The history and presence of Stoma Care Movement in Poland and all over the world. *Medicina.* 1996, 32, 41-42.
28. Szczepkowski M.: Chory ze stomią jelitową. *Mag.Med.* 1996, 7, 4, 23-26.
29. Grizsin I.N., Vorobej A.W., Szczepkowski M.: Sostojanije pomoszczi stomirowannym bolnym. *Zdrowochronienije.* 1997, 2, 32.
30. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Sawicki M., Górnicki K.: Appendektomia laparoskopowa. *Videochirurgia.* 1997, 2, 4, 48-52.
31. Górnicki K., Gabryelewicz B., Kubicki T., Szczepkowski M.: Skuteczność diagnostyki przed- i śródoperacyjnej w leczeniu zróżnicowanego raka tarczycy. *Wiad. Lek.* 1997, 50, 14-17.
32. Szczepkowski M., Vorobej A.W.: 50-letije mirowowo stomijnowo dwiženija. *Rossijskij Żurnal Gastroenterologii, Hepatologii, Koloproktologii.* 1998, 8, 2, 72 - 73.
33. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Gil G., Skoneczny P., Chojnowski M., Górnicki K.: The Hartmann's operation for the treatment of colorectal diseases. *Br.J.Surg.* 1998, 85, 131. – IF – 2,381
34. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Górnicki K.: Diagnostic and operative laparoscopy in diagnosis and treatment of selected acute abdominal diseases. *Br. J. Surg.* 1998, 85, 120. IF – 2,381
35. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Gil G., Górnicki K.: Laparoscopia diagnostyczna i operacyjna w niektórych ostrych chorobach jamy brzusznej. *Videochirurgia.* 1998,4,10,55-59.
36. Gil G., Skoneczny P., Górnicki K., Szczepkowski M.: Zastosowanie siatek polipropylenowych do operacji pierwotnych i nawrotowych przepuklin pachwinowych w materiale własnym. *Pol. Przeg. Chir.* 2000, 72, 2, 139-146.
37. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Sarti D., Jakubowski W.: Ultrasonografia przezodbytnicza w diagnostyce raka bańki odbytnicy. *Proktologia.* 2000, 1, 62-69
38. Dziki A., Kołacińska A., Zajdel R., Szczepkowski M.: Powikłania stomii jelitowych. *Proktologia.* 2000, 2, 76-86.
39. Zaniewicz K., Cieszanowski A., Szczepkowski M., Pruszyński B.: Anatomia przestrzeni zaotrzewnowej w badaniu tomografii komputerowej. *Pol. Przeg. Radiol.* 2000, 65 (4), 263 – 268.
40. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Gil G., Górnicki K.: Laparoscopia diagnostyczna i operacyjna w niektórych ostrych chorobach jamy brzusznej. *Videochirurgia.* 2000, 5, 22-26.
41. Sudol – Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W.: Anal sphincters defects – verification of the anal ultrasound diagnosis in „bimanual” examination. *European Journal of Ultrasound.* 2001, 13, 25 – 29. (IF-4,116)
42. Szczepkowski M., Sudol-Szopińska I., Sarti D.: Anal Ultrasound in Patients With a Colostomy. *Monduzzi Editore S.p.A. – MEDIMOND Inc.*, 2001, 371 – 375.
43. Dziki A., Sygut A., Zajdel R., Tazbir J., Morawiec Z., Szczepkowski M.: Opóźnienie w

- diagnostyce i leczeniu raka jelita grubego u chorych z wytworzoną stomią jelitową. Proktologia. 2001, 2, 282 – 294.
44. Iwona Sudol – Szopińska, Marek Szczepkowski, Dariusz Sarti, Wiesław Jakubowski. Ocena mięśnia lonowo-odbytniczego w badaniu endosonograficznym od strony pochwy. Pol. Przeg. Chir., 2001, 73 (6), 502 – 508.
45. Iwona Sudol-Szopińska, Krzysztof Wojciechowski, Marek Szczepkowski, Dariusz Sarti, Wiesław Jakubowski.: Endosonografia odbytnicy i inne badania obrazowe w rozpoznawaniu nieswoistych zapalnych chorób jelit. Pol. Merk. Lek. 2001, XI, 64, 357-359.

Praca z zakresu historii chirurgii

1. Szczepkowski M., Bielecki K.: Stomia na przestrzeni wieków. Pol.Przeg.Chir. 1996, 68, 742-746.

Rozdziały w podręcznikach i skryptach

1. Szczepkowski M., Bielecki K., Taniewski W.: Rola Poradni dla Chorych ze Stomią w readaptacji społecznej. W: Stan zdrowia ludności. Zastosowanie komputerów w służbie zdrowia. Materiały z sympozjum „Dni Medycyny Społecznej. Szczecin -Świnoujście 6-7 11.1987. Tom 2 - Warszawa: 1988, 496-502.
2. Bielecki K., Szczepkowski M.: Prawidłowe wykonanie i umiejscowienie stomii jako problem chirurgiczny. W: Rak jelita grubego. Aktualne poglądy i postępy w diagnostyce i leczeniu. Pod redakcją M. Nowackiego. Wydany przez Centrum Onkologii-Instytut im M.Skłodowskiej-Curie oraz CMKP Warszawa, 1988, 162-164.
3. Szczepkowski M., Bielecki K.: Irygacja jelita u pacjentów ze sztucznym odbytem brzuszny. W: Rak jelita grubego. Aktualne poglądy i postępy w diagnostyce i leczeniu. Pod redakcją M.Nowackiego. Wydany przez Centrum Onkologii-Instytut im. M.Skłodowskiej-Curie oraz CMKP Warszawa, 1988, 230-233.
4. Szczepkowski M.: Chory ze stomią. W: Medycyna kliniczna i środowiskowa, część III -Problemy diagnostyki i terapii. Pod redakcją A. Śliwowskiego i W Góreckiego. Wydanie II zmienione, CMKP, Oddział Warszawa, 1990, 156-168.
5. Szczepkowski M.: Chirurgiczne aspekty stomii - rodzaje i technika wykonywania stomii jelitowych. W: Stomia - Poradnik dla pacjentów, pielęgniarek i lekarzy. Pod redakcją Rady Naukowo-Doradczej Pol- Ilko. Sponsorowany przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej. Wydanie I. Poznań, 1993, 10-17.
6. Szczepkowski M.: Nowotwory jamy brzusznej. W: Orzekanie o niezdolności do pracy w chorobach nowotworowych i AIDS. Pod redakcją B.Bołsanowskiego (ZUS,Departament Orzecznictwa Lekarskiego) Warszawa, 1994, 78-101.
7. Szczepkowski M.: Przygotowanie do zabiegów operacyjnych w obrębie jamy brzusznej i rehabilitacja po ich wykonaniu, w szczególności po wykonanych stomiach. W: Orzekanie o niezdolności do pracy w chorobach nowotworowych i AIDS. Pod redakcją B.Bołsanowskiego (ZUS,Departament Orzecznictwa Lekarskiego) Warszawa, 1994, 11, 180-182.

8. Szczepkowski M.: Leki proktologiczne. W: Przewodnik Farmakoterapii. Pod redakcją J. Szajewskiego. Instytut Leków. Patronat - Polskie Towarzystwo Farmakologiczne i Naczelna Izba Lekarska. 1995, 1, 122 – 124.
9. Szczepkowski M.: Pielęgnowanie odbytu brzuszno. W: Przewodnik Farmakoterapii Pod redakcją J. Szajewskiego. Instytut Leków. Patronat - Polskie Towarzystwo Farmakologiczne i Naczelna Izba Lekarska. 1995, 1, 124 – 125.
10. Szczepkowski M.: Leki naczyniowe stosowane w chorobach odbytu. W: Przewodnik Farmakoterapii. Pod redakcją J. Szajewskiego. Instytut Leków. Patronat - Polskie Towarzystwo Farmakologiczne i Naczelna Izba Lekarska. 1995, 1, 166.
11. Szczepkowski M.: Zewnętrzne chirurgiczne przetoki jelitowe. W: Nowotwory jelita grubego. Pod redakcją M. Nowackiego. Wydawnictwo Wiedza i Życie. 1995, 235-258.

Streszczenia i komunikaty zjazdowe

1. Szczepkowski M., Bielecki K.: Aktywność zawodowa pacjentów ze stomią. Streszczenia Jubileuszowego Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Kraków 1989, streszczenia 1 nr. 495.
2. Szczepkowski M., Bielecki K.: Ocena jakości i przydatności sprzętu do zaopatrzenia odbytu brzuszno - doświadczenia Poradni dla Chorych ze Stomią w Warszawie. Streszczenia Jubileuszowego Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Kraków 1989, streszczenia 1, nr. 496.
3. Szczepkowski M., Bielecki K.: Wartość irygacji w samokontroli oddawania stolca. Streszczenia Jubileuszowego Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Kraków 1989, streszczenia 1, nr. 499.
4. Bielecki K., Szczepkowski M.: Ileomyotomia zamiast zbiornika jelitowego w zespoleniach krętniczo-odbytowych. Streszczenia Jubileuszowego Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Kraków 1989, streszczenia1, nr. 576.
5. Szczepkowski M., Bielecki K.: Prawidłowe umiejscowienie i wykonanie stomii jako problem chirurgiczny istotny w pooperacyjnej rehabilitacji chorych. Streszczenia 56 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin 1993, str.491.
6. Szczepkowski M., Bielecki K.: Jak mierzyć jakość życia pacjentów ze stomią. Streszczenia 56 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin 1993, str. 494.
7. Szczepkowski M., Bielecki K.: Miejscowe powikłania stomii w materiale własnym. Streszczenia 56 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin 1993, str. 501.
8. Aksaldowicz G.I., Vorobej A.W., Szczepkowski M.: Miestnyje osložnienija ileo- i kolostomii. W: Dostoženija w chirurgii. Materiały plenuma prawlenija Obszczestwa chirurgow Respubliki Bielorus. Nowopółock, 1994, str. 196.
9. Waśkiewicz W., Górnicki K., Sawicki M., Szczepkowski M., Dąbrowski P.: Wyniki 144 operacji laparoskopowych i konwencjonalnych w chirurgii przypadków nagłych. Badania prospektywne randomizowane. Streszczenia VI Kongresu Polskiego towarzystwa Gastroenterologii, III Konferencji Naukowej Sekcji Chirurgii Endoskopowej Towarzystwa Chirurgów Polskich i Sesji Satelitarnej Sekcji Polskiej Collegium Internationale Chirurgiae Digestivae, Kraków 1994, streszczenia nr. 63.
10. Waśkiewicz W., Górnicki K., Szczepkowski M., Sawicki M.: Jak unikać zbędnych laparotomii w niektórych ostrych chorobach jamy brzusznej stosując technikę laparoskopową. Streszczenia VI Kongresu Polskiego Towarzystwa Gasroenterologii,

- III Konferencji Naukowej Sekcji Chirurgii Endoskopowej Towarzystwa Chirurgów Polskich i Sesji Satelitarnej Sekcji Polskiej Collegium Internationale Chirurgiae Digestivae, Kraków, 1994, streszczenia nr. 64.
11. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Dąbrowski P., Górnicki K.: Laparoscopic feeding gastrostomy. A preliminary report. 2-nd International Congress of the European Association for Endoscopic Surgery EAES, Madrid, 1994. Abstract book, abstract nr.349 page 199.
  12. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Bielecki K., Górnicki K.: Influence of positioning and stoma creation on local complications in ostomates. 1-st Baltic Congress of Oncology and Radiology - under the auspices of the International Union Against Cancer, organized by Estonian Cancer Society, Estonian Cancer Centers, Estonian Society of Radiology, Tallin 1994. Abstract book, abstract nr. A205, page 205.
  13. Szczepkowski M., Bielecki K.: Proper positioning and stoma creation as a surgical problem critical to the postoperative rehabilitation of patients. International Society of University Colon and Rectal Surgeons. XV-th Biennial Congress, Singapore, 1994. Abstract book, abstract nr. P51, page 195.
  14. Szczepkowski M., Bielecki K.: Local stoma complications in our own research. International Society of University Colon and Rectal Surgeons, XV-th Biennial Congress, Singapore, 1994. Abstract book, abstract nr. P52, page 196.
  15. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Sawicki M., Górnicki K., Dąbrowski P.: Laparoscopia a kwalifikacja do operacyjnego odtworzenia ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna. Doniesienie wstępne. Streszczenia Sympozjum Naukowo - Szkoleniowego pt. „Zaawansowane metody operacyjne w chirurgii laparoskopowej”. Ancona - Gdańsk, 1994.
  16. Waśkiewicz W., Sawicki M., Szczepkowski M.: Laparoscopia a zapalenie otrzewnej u młodych kobiet. Streszczenia Sympozjum Naukowo - Szkoleniowego pt. „Zaawansowane metody operacyjne w chirurgii laparoskopowej”. Ancona - Gdańsk, 1994.
  17. Waśkiewicz W., Sawicki M., Szczepkowski M., Górnicki K.: Kontrowersje w czasie planowych i doraźnych cholecystektomii laparoskopowych. Streszczenia IV Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin - Kazimierz Dolny n. Wisłą, 1995, str. 22.
  18. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Sawicki M., Górnicki K.: Reoperacje po cholecystektomiach laparoskopowych. Streszczenia IV Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin - Kazimierz Dolny n. Wisłą, 1995, str.55
  19. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Pierwsze doświadczenia w laparoskopowym odtworzeniu ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna. Streszczenia IV Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin - Kazimierz Dolny n. Wisłą, 1995, str.79.
  20. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Laparoskopowe odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna. IV Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin - Kazimierz Dolny N. Wisłą, 1995, film video - 12 min.
  21. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Laparoskopowe wykonywanie stomii jednolufowej. IV Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Lublin - Kazimierz Dolny n. Wisłą, 1995, film video - 8 min.
  22. Szczepkowski M., Bielecki K., Waśkiewicz W., Gil G., Górnicki K.: Mięśniowe osłóznienia entero- i kolostom. Materiały XI Sjazdu Białoruskich Chirurgów, Grodno, 1995, tom II, str. 376.

23. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Pierwsze sobstwiennyje nabliudienija laparoskopiceskowo wosstanowlenija koszczecznoj nieprerywnosti posle operacji Gartmanna. Materiały XI Sjezda Bieloruskich Chirurgow, Grodno, 1995, tom II, str. 377.
24. Waśkiewicz W. Sawicki M., Szczepkowski M., Górnicki K.: Doraźna cholecystektomia laparoskopowa. Streszczenia 57 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Szczecin, 1995, str.4.
25. Sawicki M., Gil G., Górnicki K., Waśkiewicz W., Szczepkowski M.: Powikłania cholecystektomii laparoskopowej. reszczenia 57 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Szczecin 1995, st. 7.
26. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Laparoskopowe odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hart manna. Streszczenia 57 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Szczecin 1995, str. 15.
27. Szczepkowski M., Bielecki K., Waśkiewicz W., Gil G., Górnicki K.: Techniki chirurgiczne a powikłania sto mii. Streszczenia 57 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Szczecin 1995, str.49.
28. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Dąbrowski P., Gil. G.: Laparoskopowe wykonywanie stomii jednolufowej. Streszczenia 57 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Szczecin, 1995, str, 71. Sesja Video - Operacje laparoskopowe, film video - VHS - 8 min.
29. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil. G.: Laparoskopowe odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po operacji Hartmanna. Streszczenia 57 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Szczecin ,1995, str. 71. Sesja video - Operacje laparoskopowe, film video VHS - 12 min.
30. Szczepkowski M.: Pacjent ze stomią. Aspekty chirurgiczne. Powikłania. Sesja Satelitarna: „Chory ze Stomią” - I Międzynarodowe Sympozjum Proktologiczne, Łódź, 1995.
31. Griszin I.N., Vorobej A., Szczepkowski M.: Kaczestwo żizni pacjentow z entero- i kolostomiami. Międzynarodnaja Konferencja „Rehabilitacja”, Minsk, 1996, str. 70.
32. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Sawicki M., Górnicki K.: Appendektomia laparoskopowa. Streszczenia V Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Mikołajki, 1996, streszczenie nr. 131/46, str. 166.
33. Waśkiewicz W., Szczepkowski M., Górnicki K., Dąbrowski P., Kobus A.: Wyniki odlegle cholecystektomii laparoskopowej i konwencjonalnej w ocenie własnej pacjentów. Streszczenia V Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich , Mikołajki, 1996, streszczenie nr. 27, str. 78-79.
34. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Górnicki K., Dąbrowski P.: Laparoskopowe i zamykanie kolostomii. Streszczenia V Sympozjum Sekcji Viscerosyntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich, Mikołajki, 1996, streszczenie nr. 83/19, str. 124-125.
35. Szczepkowski M.: Organizacja stomijnoj pomoszczci w Polsce. Materiały II Międzynarodnoj konferencji „Problemy rehabilitacji proktologiczeskich bolnych”.Minsk, 1996, str.13.
36. Szczepkowski M.: Istoriija i nastojaszczije sostojanije stomijnowo dwiżenija w mire. Materiały II Międzynarodnoj konferencji „Problemy rehabilitacji proktologiczeskich bolnych”. Minsk, 1996, str.14.
37. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Tucholski S., Gil G.: Laparoskopiceskoje wosstanowlenije kiszecznoj nieprerywnosto posle operacji Gartmanna. Materiały II Międzynarodnoj konferencji „Problemy rehabilitacji proktologiczeskich bolnych”. Minsk, 1996, str.15.

38. Griszin I.N., Vorobej A., Michalejewicz P., Kolbanow W., Leonowicz S., Rudenko W., Szczepkowski M.: Organizacja rehabilitacji stomiowanych bolnych w Republice Bielorus. Materiały II Międzynarodowej konferencji „Problemy rehabilitacji proktologicznych bolnych”. Minsk, 1996, str. 61.
39. Michelejewicz P., Rudenko W., Vorobej A., Askaldowicz G., Szczepkowski M.: Stomijnaja miedsiestra - problemy i zadaczi. Materiały Międzynarodowej konferencji „Problemy rehabilitacji proktologicznych bolnych”. Minsk, 1996, str.61.
40. Vorobej A., Michalejewicz P., Kolbanow W., Szczepkowski M.: Pierwszy opyt Bieloruskoj Asocjacji Stomiowanych Bolnych. Materiały II Międzynarodowej konferencji „Problemy rehabilitacji proktologicznych bolnych”. Minsk, 1996, str. 64.
41. Vorobej A., Szczepkowski M.: Nowyj podchod k osložnienijom postojannych entero- i kolostom. Materiały II Międzynarodowej konferencji „Problemy rehabilitacji proktologicznych bolnych”. Minsk, 1996, str.71.
42. Szczepkowski M.: Jakość życia pacjenta przewlekle chorego. Sesja satelitarna II Międzynarodowego Sympozjum Proktologicznego, Łódź, 1997.
43. Szczepkowski M., Vorobej A.: Niekatoryje aspekty rehabilitacji bolnych z entero- i kolostomiami. Materiały konferencji „Ranienija tolstoj kiszki w mire i wojennoje wremia. Reabilitacja bolnych pierieniessich operacji na tolstoj kiszkie”. Krasnogorsk/Moskwa, 1997, str 166.
44. Szczepkowski M., Vorobej A.: 50 - lietije mirnowo stomijnowo dwizenija. Materiały tezisow III Wsiosijskoj Nauczno - Prakcizeskoj Konferencji Koloproktologow i Plenuma Prawlenija Rosijskowo Nauczno - Medicinskowo Obszczestwa Onkologow. Wołograd, 1997, str. 83.
45. Szczepkowski M., Waškiewicz W., Sawicki M., Górnicki K., Gil G., Dąbrowski P.: Laparoskopiceskoje dostizenije w chirurgii tolstoj kiszki. Materiały tezisow III Wsiosijskoj Nauczno - Prakcizeskoj Konferencji Koloproktologow i Plenuma Prawlenija Rosijskowo Nauczno - Medicinskowo Obszczestwa Onkologow, Wołograd, 1997, str. 93.
46. Górnicki K., Gabryelewicz B., Kubicki T., Szczepkowski M.: Skuteczność diagnostyki przed- i śródoperacyjnej w leczeniu zróżnicowanego raka tarczycy. Streszczenia 58 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Katowice, 1997, streszczenie nr. ECL 1;94, str.94.
47. Waškiewicz W., Szczepkowski M., Górnicki K., Sawicki M.: Appendektomia laparoskopowa. Streszczenia 58 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich, Katowice, 1997, streszczenie nr. COL 3.4;272, str. 272.
48. Szczepkowski M., Waškiewicz W., Gil G., Górnicki K.: How to avoid local stoma complications. International Society of University Colon and Rectal Surgeons. XVII-th Biennal Congress, Malmo, Sweeden, 1998. Abstract book, vol.II, abstract nr. PC68, page 38.
49. Szczepkowski M., Waškiewicz W., Gil G., Skoneczny P., Chojnowski M., Górnicki K.: Early results oh Hartmann’s operation - our own research. International Society of University Colon and Rectal Surgeons. XVII-th Biennal Congress, Malmo, Sweeden, 1998. Abstract book, vol.II, abstract nr. PC69, page 39.
50. Szczepkowski M., Gil G., Waškiewicz W.: Stoma care in Poland. International Society of University Colon and Rectal Surgeons. XVII-th Biennal Congress, Malmo, Sweeden, 1998. Abstract book, vol.II, abstract nr. PC70, page 39.
51. Waškiewicz W., Szczepkowski M., Sawicki M., Skoneczny P., Górnicki K.: Zastosowanie laparoskopii w tępych urazach jamy brzusznej. VII Sympozjum Sekcji Videochirurgii Towarzystwa Chirurgów Polskich. Łódź, 3-5 września 1998. Streszczenia - Videochi-

- urgia, 1998, 3, 9, 29.
52. Waśkiewicz W., Sawicki M., Szczepkowski M., Gil G., Górnicki K.: Laparoscopia diagnostyczna i operacyjna w niektórych ostrych chorobach jamy brzusznej. VII Sympozjum Sekcji Videochirurgii Towarzystwa Chirurgów Polskich. Łódź, 3-5 września 1998. Streszczenia - Videochirurgia, 1998, 3, 9, 67
  53. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Skoneczny P., Chojnowski M.: Hartmann's operation in present surgery. 2-nd Baltic Congress of Oncology and Radiology. 10 -12 September 1998, Latvia - Riga. Abstract book, page 98.
  54. Gil G., Skoneczny P., Górnicki K., Szczepkowski M.: Operacja przepukliny pachwinowej metodą Lichtensteina - ocena wczesnych wyników - 59 Zjazd TGhP Bydgoszcz, 22 - 25. 09. 99.
  55. Szczepkowski M., Waśkiewicz W., Gil G., Skoneczny P., Górnicki K.: Ten years experience with Hartmann's operation. VI-th All Russian Coloproctology Congress September 8 - 10, 1999, Irkutsk, Russia. Abstract book - page 253.
  56. Dziki A., Sygut A., Zajdel R., Tazbir J., Morawiec Z., Szczepkowski M.: Opóźnienie w diagnostyce i leczeniu raka jelita grubego u chorych z wytworzoną stomią jelitową. Nowotwory, 2000, 50, 38. Supl.3.
  57. M. Szczepkowski, I. Sudol-Szopińska.: Anal ultrasound in patients with a colostomy. VIII Biennial Congress ECCP – Prague, April 29 – May 2 2001. Proktologia, supplement 1/2001, p.69.
  58. I. Sudol-Szopińska, M. Szczepkowski.: Improved accuracy of anal ultrasound in „Bimanual examination”. VIII Congress ECCP, Prague, April 29 – May 2, 2001. Proktologia, supplement 1/2001, p. 63.
  59. Szczepkowski M., Pomoszcz stomiowanym balnym w Polsce. – 5 –aja Wserosijskaja Konfjerencja „Nowyje tiechnologii w chirurgiji. Sympozjum asocjacji koloproktologow Rsiji: Reabilitacja stomiowananych bolnych. Ufa. Baszkirtostan, 30.05.-1.06.2001. str.239 – 241.
  60. Górnicki K., Gabryelewicz B., Szczepkowski M.: Rzadkie nowotwory złośliwe tarczycy. Acta Clinica et Morphologica. Supl. 1/2001, 4, 38.
  61. Szczepkowski M.: Pomoszcz stomiowanym balnym w Mire i w Polsce. IV Respublikanskaja Nauczno-Practiczeskaja Konferencja c Miedzynarodnym Uczastijem po Proktologii: Funkcjonalnye i waspalitjelnyje zabalewanija tolstoj kiszki: chirurgiczeskije i terapewticheskie aspekty. Nowoje w koloproktologii. 6 –7 sjentjabrja 2001. Minsk. str.261 – 264.
  62. Górnicki K., Dideńko W., Szczepkowski M.: Wole zamostkowe – doświadczenia własne. 60 Jubileuszowy Zjazd Towarzystwa Chirurgów Polskich. Streszczenia, str.31.
  63. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W., Chłosta P.: Badanie czynności mięśnia lonowo-odbytniczego – niezależna ocena porównawcza przez dwóch lekarzy ultrasonografii kanału odbytu i przepochwowej. 60 Jubileuszowy Zjazd Towarzystwa Chirurgów Polskich. Streszczenia, str. 69.
  64. Szczepkowski M., Gil G., Górnicki K.: Ocena kliniczna chorych z wyłączonym z pasażu jelitowego fragmentem jelita grubego – doniesienie wstępne. 60 Jubileuszowy Zjazd Towarzystwa Chirurgów Polskich. Streszczenia, str.91 – 92.
  65. Szczepkowski M., Gil G., Górnicki K.: Miejsce operacji Hartmanna we współczesnej chirurgii – doświadczenia własne. 60 Jubileuszowy Zjazd Towarzystwa Chirurgów Polskich. Sreszczenia, str. 247 – 248.

Inne publikacje

1. Szczepkowski M. : Powikłania stomii. W: Żyjmy dłużej. 1992, 2, 13.
2. Szczepkowski M., Gil G., Malmurowicz M., Jankowska A. : O niepełnosprawności można zapomnieć. W: Troska - opieka nad pacjentami ze stomią – kwartalnik dla pielęgniarek. 1998, 1, 6-7.
3. Szczepkowski M. : Jakość życia pacjentów ze stomią. W: Troska – opieka nad pacjentami ze stomią - kwartalnik dla pielęgniarek. 1999, 2, 8-9.

**IV. Rozprawa na stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych pt.: ”Patologia kliniczna jelita grubego wyłączonego z pasażu jelitowego”
CMKP Warszawa, 2002.**

V. Okres po uzyskaniu stopnia Doktora habilitowanego nauk medycznych:

Prace oryginalne

1. Sudol-Szopińska I., Cendrowski K., Stelmachów J., Jakubowski W., Szczepkowski M.: Endosonografia zwieraczy odbytu u kobiet w ciąży. Ginekologia praktyczna. 2001, 62(9), 20-24.
2. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W.: Anal ultrasound in the diagnosis of anal carcinoma. Radiol Oncol. 2001, 35(4), 273-276.
3. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Panorska A, Jakubowski W., Sarti D.: Endosonography of the puborectalis muscle – interobserver comparison of the anal and vaginal ultrasography. Radiol Oncol. 2002, 36(1), 23-31.
4. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Panorska A, Jakubowski W.: Endosonographic appearance of the anal sphincters in patients following colostomy. Radiol Oncol. 2002, 36(1), 13-22.
5. Dżiki A., Sygut A., Zajdel R., Tazbir J., Morawiec Z., Szczepkowski M.: Opóźnienie w diagnostyce i leczeniu raka jelita grubego u chorych z wytworzoną stomią jelitową. Proktologia dla lekarzy rodzinnych. 2002, 1, 58-64.

6. Szczepkowski M.: Do we steel need a permanent colostomy in XXI-st century? Acta Chirurgica Iugoslavica, 2002, 2, 45-55.
7. Sudol-Szopińska I., Gęśła J., Jakubowski W., Noszczyk W., Szczepkowski M., Sarti D.: Reliability of endosonography in evaluation of anal fistulae and abscess. Acta Radiologica, 2002, 43, 599-602.
8. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., Szczepkowski M.: Contrast-enhanced endosonography for diagnosis of anal and anovaginal fistulas. J. Clin. Ultrasound, 2002, 30, 145-150. IF-0,771
9. Sudol-Szopińska I., Kołodziejczak M., Szczepkowski M., Jakubowski W., Grochowicz M.: Ocena endosonograficzna przetok odbytu w porównaniu z wynikami badania śródoperacyjnego – doniesienia wstępne. Proktologia, 2002, 3, 69-76.
10. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W., Panorska A.K.: Przydatność endosonografii u osób z wytworzonym odbytem brzuszny przed decyzją o wykonaniu operacji odtwórczej. Polski Merkuriusz Lekarski, 2002, 78, 484-486.
11. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W.: Anal endosonography in the diagnosis of anal neoplasm. Pol. Merkuriusz Lek. 2002, 76, 349-350.
12. Szczepkowski M.: Patologia kliniczna diversion colitis. Proktologia, 2003, 4, 9-24 (artykuł redakcyjny).
13. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., Szczepkowski M., Sarti D.: Usefulness of hydrogen peroxide enhancement in diagnosis of anal and ano-vaginal fistulas. European Radiology, 2003, 13, 1080-1084. (IF-3,22) IF – 1,969
14. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., Szczepkowski M.: Endosonografia 3D w obrazowaniu chorób odbytu i odbytnicy. Ultrasosografia, 2003, 3-10. (projekt badawczy nr 6 PO5B 023 21 finansowanego przez Komitet Badań Naukowych w latach 2001-2003)
15. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W.: What can anal endosonography visualise in Crohn's Disease. Revista Romana de Ultrasonografie, 2003, 3-4, 187-190.
16. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., Szczepkowski M.: Why anal endosonography is useful in the diagnosis of the anal canal diseases? Revista Romana de Ultrasonografie, 2003, 2, 103-106.
17. Sudol-Szopińska I., Nielsen M.B., Szczepkowski M.: Endosonografia 2D i 3D w diagnostyce raka kanału odbytu. Proktologia, 2004, 1, 49-53.
18. Szczepkowski M.: Kolit omkljuczennoj kiszki. Medicina-Hayczno-practiczeskij medicinskij żurnal, 2004, 44, 14-17.
19. Szczepkowski M.: Rak odbytnicy-czynnościowe wyniki leczenia i jakość życia, Proktologia dla Lekarzy Rodzinnych, 2004, 4, 35-46.
20. Szczepkowski M.: Stomia jelitowa – wyzwanie nie tylko dla chirurga, Proktologia dla Lekarzy Rodzinnych, 2004, 4, 57-69.
21. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Panorska A. K., Szopiński T., Jakubowski W.: Comparison of contrast-enhanced with non-contrast endosonography in the diagnostics of anal fistulas. European Radiology 12/2004; 14(12): 2236-41. (IF-3,22). IF – 2,364
22. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Bielecki K., Kołodziejczak M., Szopiński T., Panorska A.: Ocena przydatności endosonografii bez i zkontrastem w diagnostyce przetok odbytniczych (pierwotnych i nawrotowych). Pol. Przeg. Chir., 2004, 9, 938-948.
23. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Kołodziejczak M., Panorska A.K., Szopiński T.: Przydatność endosonografii ze wzmocnieniem kontrastowym w diagnostyce przetok odbytu. Medycyna rodzinna, 2004, 3, 113-117.
24. Gil G., Szczepkowski M., Ciesielski P.: Naprawa przepuklin okołostomijnych z użyciem siatek syntetycznych – ocena wczesnych wyników. Pol. Przeg. Chir., 2005, 3, 254-263.

25. **Szczepkowski M:** Parastomal hernia repair – Bielański hospital experience. *Acta chirurgica Iugoslavica*, 2006, 2, 99-102.
26. Gietka-Czernel M., Jastrzębska H., Dudek A., **Szczepkowski M.**, Zgliczyński W.: Strumectomia jako zabieg ratujący życie w ciężkiej nadczynności tarczycy, *Endokrynol Pol.* 2007, 58 (1), 52-57. (IF-1,24)
27. **Szczepkowski M**, Kobus A., Borycka K.: How to treat Diversion colitis? – current state of medical knowledge, own research and experience, *Acta Chirurgica Yugoslavica*, 2008, 3, 77-81.
28. **Szczepkowski M.**, Gil G.: Przedziurawienie okrężnicy przez siatkę syntetyczną po operacjach przepuklin okołostomijnych: późne powikłanie skutecznie leczone naprawą miejscową bez przemieszczania stomii lub usunięcia siatki, *Proktologia*, 2008, 9,(2), 217-223.
29. **Szczepkowski M.**, Borycka K., Bielecki K., Niemirowicz-Szczyt M.: Wyniki Ogólnopolskiego Prospektywnego Badania Epidemiologicznego Pacjentów ze Stomią. *Proktologia*. 2009 (2), 10, 94-107. Artykuł Redakcyjny.
30. **Dziki A.**, Wallner G., Richter P., Kruszewski W.J., **Szczepkowski M.**, Michalik M.: Laparoscopic resection of colon cancer – recommendations. *Wideochirurgia i inne techniki małoinwazyjne*. 2009, suppl.1, 9-12.
31. **Szczepkowski M.**, Gil G.: Operacja naprawy dużej przepukliny okołostomijnej z użyciem materiału syntetycznego. Jak ja to robię. *Chirurgia po Dyplomie*. 2010 (2), 5, 68-81.
32. **Szczepkowski M.**, Kobus A.: Diversion colitis – pytania i dylematy. Aktualny stan wiedzy i własne doświadczenie. *Postępy Nauk Medycznych*. 2010, 8, 652-658.
33. **Szczepkowski M.**: Commentary to the article „Video-assisted preperitoneal repair of parastomal hernia” of Andrzej Jamry. *Videosurgery and other miniinvasive techniques*. 2010, 5, 4, 129 – 131. (IF:0,826)
34. Gil. G., **Szczepkowski M.**: Nowa klasyfikacja przepuklin okołostomijnych – doświadczenia Szpitala Bielańskiego w Warszawie. *Pol Przegl Chir.* 2011, 83, 8, 786 – 799.
35. **Szczepkowski M**, Gil G. Patient reoperations for late complications of surgical treatment of parastomal hernias - own experience. *Pol Przegl Chir.* 2012 Dec 1;84(10):495-501
36. Bujko K, Richter P, Smith FM, Polkowski W, **Szczepkowski M**, Rutkowski A, Dziki A, Pietrzak L, Kołodziejczyk M, Kuśnierz J, Gach T, Kulig J, Nawrocki G, Radziszewski J, Wierzbicki R, Kowalska T, Meissner W, Radkowski A, Paprota K, Polkowski M, Rychter A. Preoperative radiotherapy and local excision of rectal cancer with immediate radical re-operation for poor responders: a prospective multicentre study. *Radiother Oncol.* 2013 Feb;106(2):198-205. doi: 10.1016/j.radonc.2012.12.005. Epub 2013 Jan 17. (IF-5,58)
37. Ptaszyński K, Bartczak A, Kołodziej B, **Szczepkowski M**. Goblet cell carcinoid of the vermiform appendix - a case report. . *Pol J Pathol.* 2012 Dec;63(4):294-7. (IF-0,35)
38. Czyżewski P, **Szczepkowski M**, Domaniecki J, Dąbek A. Physiotherapy Based on PNF Concept for Elderly People After Conventional Colon Surgery. *Pol Przegl Chir.* 2013 Sep 1;85(9):475-82. doi: 10.2478/pjs-2013-0074.
39. Stojcev Z, Banasiewicz T, Kaszuba M, Sikorski A, **Szczepkowski M**, Bobkiewicz A, Paszkowski J, Krokowicz Ł, Biczysko M, Szmeja J, Jurkowska M, Majewski P, Mackiewicz A, Lamperska K, Drews M, Wojciechowicz J. Development of a new, simple and cost-effective diagnostic tool for genetic screening of hereditary colorectal cancer--the DNA microarray assay. *Acta Biochim Pol.* 2013;60(2):195-8. Epub 2013 Jun 6. (IF-1,49)
40. Smietański M, Bury K, Matyja A, Dziki A, Wallner G, Studniarek M, Fridiger J, **Szczepkowski M**, Swierblewski M, Wróblewski T, Tarnowski W, Solecki R, Mitura K. Polish guidelines for treatment of patients with parastomal hernia. *Pol Przegl Chir.* 2013 Mar 1;85(3):152-80.

41. Bujko K, Nasierowska-Guttmejer A, Wyrwicz L, Malinowska M, Krynski J, Kosakowska E, Rutkowski A, Pietrzak L, Kepka L, Radziszewski J, Olszyna-Serementa M, Bujko M, Danek A, Kryj M, Wydmanski J, Zegarski W, Markiewicz W, Lesniak T, Zygluski I, Porzuczek-Zuziak D, Bebenek M, Maciejczyk A, Polkowski W, Czeremszynska B, Cieslak-Zeranska E, Toczko Z, Radkowski A, Kolodziejcki L, Szczepkowski M, Majewski A, Jankowski M; Polish Colorectal Study Group. Neoadjuvant treatment for unresectable rectal cancer: an interim analysis of a multicentre randomized study. *Radiother Oncol.* 2013 May;107(2):171-7. doi: 10.1016/j.radonc.2013.03.001. Epub 2013 Apr 13. (IF-5,58)
42. Stojcev Z, Krokowicz L, Krokowicz P, Szczepkowski M, Borycka-Kiciak K, Kiciak A, Walkowiak J, Drews M, Banasiewicz T. Early treatment and prevention of the radiation proctitis-composite enemas containing sodium butyrate. *Int J Colorectal Dis.* 2013 Mar 21. [Epub ahead of print] No abstract available.(IF- 2,38)
43. Śmietański M., Szczepkowski M., Alexandre J.A., Berger D., Bury K., Conze J., Hansson B., Janes A., Miserez M., Mandala V., Montgomery A., Morales Conde S., Muysoms F. European Society classification of parastomal hernias. *Hernia*, 2013, (IF- 1,84)
44. Bujko K., Richter P., Polkowski W., Szczepkowski M., Gach T., Nawrocki G., Dziki A., Kuśnierz J., Radziszewski J., Wierzbicki R., Pietrzak L., Kolodziejczyk M.: Article:167 Oral: Preoperative radiotherapy and local excision of rectal cancer: results of a randomised study. *Radiother Oncol.*01/2011;99 (IF-5,58)
45. Zieliński T., Przywózka A., Szczepkowski M.: Przewodny mikrocirurgia endoskopowa. *Chirurgia po Dyplomie*, 2013, 10, 12-17.
46. Goliccki D., Styczeń P., Szczepkowski M.:Quality of life in stoma patients in Poland: multicentre cross-sectional study using WHOQOL-BRIEF questionnaire. *Przegląd Epidemiologiczny*, 2013, 67(3):491-6, 589-93.
47. Bujko K., Szczepkowski M.: Local excision of rectal cancer after chemoradiation. Letter to Editor, *Dis. Colon Rectum - zaakceptowany do druku 27.01. 2014.* (IF – 3,336)
48. Górnicki A., Richter P., Polkowski W., Szczepkowski M., Pietrzak L., Kepka L., Rutkowski A., Bujko K.: Anorectal and sexual functions after preoperative radiotherapy and full-thickness local excision of rectal cancer. *EJSO.* 2014, Jun: 40(6), 723 – 30. (IF- 2,614)
49. Szczepkowski M, Przywózka A.: HYPER technique for parastomal hernia repair – early results. *Colorectal Disease*, 2014, (16, Suppl. 3), 55. (IF – 2,017)
50. Szczepkowski M., Banasiewicz T., Krokowicz P., Dziki A., Wallner G., Drews M., Herman R., Lorenc Zb., Richter P., Bielecki K., Tarnowski W., Kruszewski J., Kładny J., Gluszek St., Zegarski W., Kielan W., Paśnik K., Jackowski M., Wyleżół M., Stojcev Z., Przywózka A.: Polski Konsensus w sprawie stomii protekcyjnej, *Pol. Przeg. Chir.*2014,86 (8), 717-741.
51. M. Szczepkowski, K. Bury P. Skoneczny , M Śmietański: Novel concept of approach to parastomal hernia repair - HYPER technique (HYbrid Parastomal Endoscopic Re-do), wysłana do publikacji w *Surgical Endoscopy* w 2014 r. – w trakcie recenzji- (IF – 4,013)
- 52.

Komentarze do artykułów zamieszczonych w recenzowanych czasopismach polskich

1. Szczepkowski M.: komentarz do artykułu: Wielospecjalistyczne leczenie chorych na raka odbytnicy. Mederith K.L., Hoffe S.A., Shibata D., et al. *Chirurgia po Dyplomie*. 2010, 5 (3),76-79.

2. **Szczepkowski M.:** komentarz do artykułu: Video-assisted preperitoneal repair of parastomal hernia. Jamry A. Wideochirurgia i inne techniki małoinwazyjne. 2009;2:79-82.- komentarz ukáže się w numerze 4/2010 kwartalnika Videosurgery and other miniinvasive techniques.

Prace poglądowe

1. Sudol-Szopińska I., **Szczepkowski M.**, Jakubowski W.: Postępy w diagnostyce endosonograficznej nowotworów odbytnicy. Onkol Pol. 2001, 4, 131-134.
2. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., **Szczepkowski M.**, Sarti D., Józwiak W.: Dynamiczne badanie endosonograficzne – cenne uzupełnienie standardowego badania endosonograficznego kanału odbytu. Ultrasonografia. 2002, 7, 60-64.
3. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., **Szczepkowski M.**, Sarti D.: Endosonografia w diagnostyce chorób proktologicznych. Ultrasonografia. 2002, 7, 64-73.
4. Sudol-Szopińska I., **Szczepkowski M.**, Sarti D., Tarasewicz A., Józwiak W.: USG w proktologii. Ultrasonografia i radiologia, 2002, 6, 37-40.
5. Sudol-Szopińska I., **Szczepkowski M.**, Szopiński T.: Znaczenie endosonografii w diagnostyce raka odbytnicy i kanału odbytu, Proktologia dla Lekarzy Rodzinnych, 2004, 4, 47-50.
6. **Szczepkowski M.:** Co nowego w chorobie hemoroidalnej. Postępy nauk medycznych, 2006, t.XIX, nr.5, 207-215.
7. **Szczepkowski M.:** Dobra stomia. Postępy nauk medycznych, 2006, t.XIX nr.5, 240-250.
8. **Szczepkowski M.**, Kobus A., Jeznach M.: Niedrożność zrostowa jelita cienkiego: diagnostyka, leczenie, profilaktyka-współczesne poglądy. Proktologia, 2005, 6, 217-226.
9. **Szczepkowski M.**, Samsel R., Sudol-Szopińska I.: Zastosowanie L-argininy w medycynie oraz możliwości jej wykorzystania we współczesnej koloproktologii, Proktologia, 2006, 7, 63-71.
10. **Szczepkowski M.**, Samsel R.: Choroba hemoroidalna – epidemiologia, patogeneza, klasyfikacja, leczenie chirurgiczne i instrumentalne, Przegląd Flebologiczny, 2008, 16 (1), 11-16.
11. **Szczepkowski M.**, Samsel R.: Powikłania po leczeniu instrumentalnym i chirurgicznym choroby hemoroidalnej, Przegląd Flebologiczny, 2008, 16 (1), 39-43.
12. Szopińska I., **Szczepkowski M.:** Ultrasonografia i inne metody obrazowe w diagnostyce raka odbytnicy. Proktologia. 2008, 9 (2), 195-207.
13. **Szczepkowski M.**, Niemirowicz-Szczytt M.: Powikłania stomii jelitowych. Gastroenterologia Polska. 2009, 16(2), 183-188.
14. Czyżewski P., **Szczepkowski M.**, Domaniński J.: Rola fizjoterapii w strategii wczesnego uruchamiania (fast track surgery) po operacjach jelita grubego. Proktologia. 2009 (2), 10, 117-123.
15. Eberhardt A., **Szczepkowski M.:** Szybka ścieżka chirurgiczna (fast track surgery) w chirurgii kolorektalnej. Proktologia. 2009 (3), 10, 170-179.

Prace kazuistyczne

1. Sudol-Szopińska I., Szczepkowski M., Jakubowski W., Sarti D., Józwiak W.: Endosonografia w diagnostyce dużego polipa w kanale odbytu. Opis przypadku. Polski Merkuriusz Lekarski, 2002, 76, 62-64.

Opracowania monograficzne i podręcznikowe

1. Szczepkowski M.: Przepukliny okołostomijne. W: „Kompedium chirurgii laparoskopowej” pod red. T. Tarnowski – wydawca – Medical Education, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-62510-93-1. 2014, 289-318.
2. Szczepkowski M.: TEM – Transanal Endoscopic Microsurgery. W: „Kompedium chirurgii laparoskopowej” pod red. T. Tarnowski – wydawca – Medical Education, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-62510-93-1. 2014, 171-193.
3. Szczepkowski M.: Techniki małoinwazyjne wykonywania stomii. W rozdziale 6: Techniki chirurgiczne wytwarzania stomii jelitowych. W: „Stomia – prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja” pod red. P. Krokowicz, T. Banasiewicz, M. Szczepkowski – wydawca Termedia, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-7988-251-9. 2014, 67-75.
4. Szczepkowski M.: Przepukliny okołostomijne. W rozdziale: Powikłania późne. W: „Stomia – prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja” pod red. P. Krokowicz, T. Banasiewicz, M. Szczepkowski – wydawca Termedia, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-7988-251-9. 2014. 131-170.
5. Szczepkowski M.: Diversion colitis. W rozdziale: Powikłania późne. W: „Stomia – prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja” pod red. P. Krokowicz, T. Banasiewicz, M. Szczepkowski – wydawca Termedia, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-7988-251-9. 2014, 170-182.
6. Szczepkowski M.: Małoinwazyjne techniki odtwarzania ciągłości przewodu pokarmowego. W: „Stomia – prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja” pod red. P. Krokowicz, T. Banasiewicz, M. Szczepkowski – wydawca Termedia, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-7988-251-9. 2014, 235-244.
7. Szczepkowski M., Banasiewicz T: Stomia protekcyjna – wskazania, współczesne poglądy. W: „Stomia – prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja” pod red. P. Krokowicz, T. Banasiewicz, M. Szczepkowski – wydawca Termedia, wydanie pierwsze. ISBN: 978-83-7988-251-9. 2014, 309-319.

Pamiętniki Zjazdów, w których opublikowano pełne teksty prac

1. Szczepkowski M.: Diversion colitis. Pamiętnik 61 Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich pod redakcją prof. Zbigniewa Grucy, 2003, 70-74.
2. Szczepkowski M.: Kalit atkljuzennoj kiszki-kak ważnaja kliniczeskaja prabljema. Aktualnyje waproso koloproktologii. I Sjezd Koloproktologow Rasii. Samara 2003, p. 478-482.
3. Szczepkowski M., Gil G., Kobus A.: Chirurgiczeskije leczenije parakolostomalnych gryż – nasz sobstwiennyj matierial. Konferencja: Aktualnyje problemy sowriemiennoj koloproktologii. Stawropol, 2006, p. 149-152.

4. Szczepkowski M.: Pomożesz stomiowanym balnym w mire, Jewropie i Polsce. Materiały II sjezdu koloproktologow Ukrainy za Miżdynarodnoju uczestiju. 1- 2 listopada 2006, p. 229.
5. Szczepkowski M., Kobus A., Koktysz R., Gil G., Borycka K., Sudol-Szopińska I.: Kolit atkljuczennoj kiszki - kliniczeskaja probljema. Materiały II sjezdu koloproktologow Ukrainy za Miżdynarodnoju uczestiju. 1- 2 listopada 2006, p. 94.
6. Szczepkowski M.: Funkcjonalnyje rjezultaty i kaczestwo žizni balnych posle operacji pa powodu raka prjamoj kiszki. Aktualnyje waproxy koloproktologii. Materiały Wtarowo Sjezda Koloproktologow Rosii z Mieždunarodnym Uczastijem. Ufa 2007. p. 362-363.

Streszczenia i komunikaty zjazdowe

1. Sudol-Szopińska I., Jakubowski W., Gęśła J., Noszczyk W., Szczepkowski M.: Anal endosonography for evaluation of anal fistulas and abscess. 15-th European Congress of Ultrasound. First Joint Scandinavian Meeting. 27-30 April 2003. Abstract book, 2003, p111, p.136.
2. Sudol-Szopińska I., Bielecki K., Szczepkowski M., Jakubowski W.: Endosonografia bez i ze wzmocnieniem kontrastowym w diagnostyce przetok odbytu o charakterze nawrotowym i pierwotnym. Ultrasonografia, 2004, 17, 75.
3. Szczepkowski M., Gil G., Kobus A.: Surgical technique of stoma creation and its positioning as a risk factor in postoperative complications. Proktologia – suppl. 1/2006, 13-14.
4. Szczepkowski M., Gil G., Sudol-Szopińska I., Kobus A.: Local stoma complications, Proktologia suppl.1/2006, 75-76.
5. Szczepkowski M., Gil G., Kobus A.: Ocena wczesnych wyników operacji przepuklin okołostomijnych z użyciem siatek syntetycznych. VI Spotkanie Polskiego Klubu Przepuklinowego. Nowe techniki w chirurgii przepuklin. Streszczenia, sesja 9, prezentacja 10.
6. Szczepkowski M.: Place of Hartmann’s operation in surgery of XXI century. 9-th Central European Congress of Coloproctology. Abstracts. 2004, p.46.
7. Gietka-Czernel M., Jastrzębska H., Zgliczyński W., Dudek A., Szczepkowski M.: Thyreidectomy as the last chance treatment for life threatening thyreotoxicosis: a case report. 9-th European Congress of Endocrinology, Budapest 28 April – 2 May. Endocrine Abstracts, 2007, 14, P-465.
8. Gil G., Szczepkowski M., Kobus A.: Ocena własnych wyników operacji przepuklin okołostomijnych z użyciem siatek syntetycznych. Nowiny Lekarskie ; Streszczenia wykładów i zgłoszonych prac naukowych (63.Zjazd Towarzystwa Chirurgów Polskich), 2007, 136, P037.
9. Samsel R., Szczepkowski M., Zieliński T., Kuryłowicz M., Eberhardt A.: Operacje niedrożności przewodu pokarmowego w trybie ostrego dżuru – analiza danych dużego miejskiego szpitala. Nowiny Lekarskie ; Streszczenia wykładów i zgłoszonych prac naukowych (63.Zjazd Towarzystwa Chirurgów Polskich), 2007, 228-229, P247.
10. Szczepkowski M.: Leczenie przepuklin okołostomijnych – kwalifikacja, technika operacyjna. Warsztaty szkoleniowe leczenia przepuklin brzusznych. VIII Spotkanie Polskiego Klubu Przepuklinowego. Kraków 2007, str.15.

11. Szczepkowski M., Borycka K., Bielacki K.: Wybrane aspekty Ogólnopolskiego Prospektywnego Badania Epidemiologicznego Pacjentów ze Stomią. Pol. Przeg. Chir. 2009, Suppl. 1, 81, S-125.
12. Szczepkowski M., Sudol-Szopińska I., Gil G., Zieliński T.: Ocena czynnościowa i morfologiczna zwieraczy odbytu u pacjentów przed planowaną dekolostomią – doniesienie wstępne. Pol. Przeg. Chir. 2009, Suppl. 1, 81, S-116.
13. Gil G., Szczepkowski M., Kobus A.: Nowa klasyfikacja przepuklin okołostomijnych jako podstawa wyboru metody leczenia operacyjnego. Pol. Przeg. Chir. 2009, Suppl. 1, 81, S-115-116.
14. Szczepkowski M., Kobus A., Borycka K.: Jak leczyć „zapalenie błony śluzowej jelita grubego z wyłączenia ” – własne badania i doświadczenie. Pol. Przeg. Chir. 2009, Suppl. 1, 81, S-111-112.
15. Samsel R., Szczepkowski M., Skoneczny P., Gil G., Brodowska O. Odległe wyniki leczenia przepuklin pachwinowych metodą Lichtensteina. Pol. Przeg. Chir. 2009, Suppl. 1, 81, S-130.
16. Szczepkowski M. Powikłania kolo- i ileostomii. Pol. Przeg. Chir. 2013. Suppl.1/2013/w/s.7.
17. Szczepkowski M. Niedoświetlone wycięcie miejscowe raka odbytnicy i co dalej?. Pol. Przeg. Chir. 2013. Suppl.1/w/s.17.
18. Szczepkowski M., Przywózka A.: Rak odbytnicy. Klasycznie czy laparoskopowo? Czy stomia protekcyjna przy zespoleniach niskich? Kiedy koniecznie stomia definitywna? Streszczenia V Sympozjum Postępy Chirurgii. Kielce 3-5.04.2014, str. 52-54.

Inne publikacje

1. Szczepkowski M.: Stomia jako problem chirurgiczny. Troska –kwartalnik dla lekarzy i pielęgniarek. 2002, 1, 3-7.
2. Szczepkowski M.: Wczesne miejscowe powikłania stomii jelitowych. Magazyn pielęgniarki i położnej. 2002, 4, 34-35.
3. Szczepkowski M.: Późne miejscowe powikłania stomii. Magazyn pielęgniarki i położnej, 2002,6-7, 38,39.
4. Szczepkowski M.: Miejscowe późne powikłania. Cz.II. Magazyn pielęgniarki i położnej, 2002, 7-8, 42-43.
5. Szczepkowski M.: Czy J-pouch może być alternatywą dla stomii. Błękitna wstążka, 2004.
6. Szczepkowski M.: Prawdy i mity o stomii (konsultacja): Żyjmy dłużej. 2005, 8, 30-31.
7. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2005, 17(2),28.
8. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2005, 18(3),28
9. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2005, 19(4),28.
10. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2006, 20(1),27.
11. Szczepkowski M.: Przepuklina okołostomijna. Nasza Troska, 2006, 21(2), 8-9.
12. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2006, 22(3),28.
13. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2006, 23(4),28.
14. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2007, 24(1),20.
15. Szczepkowski M.: Listy od czytelników. Nasza Troska, 2007, 25(2),28.

